

उच्च अदालतका नवनियुक्त माननीय न्यायाधीशको आधारभूत
प्रशिक्षणको पाठ्यक्रम, २०७७

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल
मनमैजु, काठमाडौं

Content

Topics	Page
Part 1 Preliminary	
Institutional Background	16
Introduction of the Course	16
Aims and Objectives of the Training	17
Participation, No. of Participants and Duration of the Training	17
Curriculum Structure	19
Training Method and Training Evaluation	20

Part 2 Theoretical Sessions		
Module 1	Judicial Good Governance	
Session 1	Judicial Independence and Accountability	20
Session 2	Restoring Image and Trust towards the Judiciary	20
Session 3	Disciplining Judges and Code of Conduct	20
Session 4	Conflict of Interest and Judicial Recusal	21
Module 2	Criminal Law and Sentencing	
Session 1	Structure of Crime under Penal Code of Nepal (I)	22
Session 2	Structure of Crime under Penal Code of Nepal (II)	22
Session 3	Inchoate Crimes and Parties to the Crime	23
Session 4	Principles of criminal Liability	23
Session 5	Jurisprudence of Punishment	23
Session 6	Sentencing in Nepal: Legal Framework, Principles & Practice	23
Session 7	General Sentencing Guidelines; Theory and Practice	24
Session 8	Status of Victim in Nepalese Criminal Justice System and Right to	24

	Compensation	
Session 9	Concept and Nature of Organized Crime	24
Session 10	Cyber Crime	25
Module 3	Civil Law	
Session 1	Structure of Civil law and its New Trends	26
Session 2	Specific Civil Remedies; Injunction and Appropriate Order	26
Session 3	Introduction to Land System of Nepal	27
Session 4	Area Measurement and Map Reading	27
Session 5	Usufruct and servitudes	27
Session 6	Law of Torts	27
Session 7	General Rules of Private International Law	28
Module 4	Law of Writs	
Session 1	Writ Jurisdiction and its Exercise	29
Session 2	Interim Order : Concept, Purpose and Vacation	29
Session 3	Writ of Mandamus: Nature, Scope & Issuance	29
Session 4	Writ of Prohibition and Quo-warranto	29
Session 5	Certiorari : Nature, Scope & Issuance	30
Session 6	Writ of Habeas Corpus and its Nature	31
Module 5	Banking Laws	
Session 1	Operation and Regulation of Banking and Financial Institutions: Legal Framework	32
Session 2	Remedy against Regulatory Actions : Role of the High Court	32
Session 3	Crimes Relating to Operation of Banks and Financial Institutions	32
Module 6	Various Jurisprudential Aspects and their Application of Judicial Process	
Session 1	Gender Justice and Its Application in Judicial Process	33

Session 2	Environmental Justice, Inter-relationship Between Environment and Development	33
Session 3	Transitional Justice and Its Practice in Nepal	33
Session 4	Restorative Justice and Role of High Court and Role of High Court	34
Session 5	Human Rights and International Law and Their Domestication in National Regime	34

Part 3

Procedural/Practical Sessions

Module 1	Jurisdiction of High Courts and its Exercise	
Session 1	Nature of the Appellate Process	35
Session 2	Jurisdiction of the High Court and General Proceedings	35
Session 3	Supervisory Jurisdiction and Relationship of other High Court with Benches and Temporary Benches	35
Session 4	Jurisdiction of Commercial Bench and Procedures of Commercial Bench in Hearing	36
Session 5	Role of the High court in Arbitration Process	36
Session 6	Procedure of Hearing the Cases Relating to Procurement	36
Session 7	Procedure of Hearing the Cases Relating to Company Act	36
Session 8	Structure of Law of Revenue and cases relating to Revenue Embezzlement	37
Session 9	Dispute Settlement and Role of Courts in Intellectual Property Rights	37
Session 10	Settlement of Insurance Claim Disputes	37
Session 11	Practical problems in the process of insolvency	37
Session 12	Settlement of Disputes related to Violation of Consumer Rights	38
Session 13	Role of the High court for effective implementation of the Competition	38

	Act	
Module 2	Law of Procedure	
Session 1	Preliminary Hearings	39
Session 2	Pre Trial Conference	39
Session 3	Claim and Counter Claim	39
Session 4	Interlocutory orders and Interim Order	39
Session 5	Ensuring Fair Trial: Guiding Principle for the Judges	40
Session 6	Bail and Its Judicial Rationality: Current Approaches	40
Module 3	Law of Contract	
Session 1	Concept of Contract, Doctrines and Remedies for the Breach of Contract	41
Session 2	Order on the Petition Regarding to Specific Performance/Status Quo in Contractual Matters	41
Session 3	Mortgage/ and Bank Guarantee	41
Session 4	Lease and Hire Purchase Contract	42
Module 4	Law of Evidence: New trends in evidence processing	
Session 1	Forensic Science in Criminal Justice	43
Session 2	Autopsy and other Physical Injuries	43
Session 3	DNA Profiling and Typing	43
Session 4	Forensic Science in Criminal Justice	43
Module 5	General Management	
Session 1	Factors Enhancing Effective Performance	44
Session 2	Stress Management	44
Session 3	Professional Etiquette	44

Session 4	Interpersonal relationship with colleague Judges, Government Attorneys, Defense Lawyers and Court officers	44
Module 6	Judicial Management and Planning	
Session 1	Role of Judges in Implementing Strategic Plan of the Judiciary	45
Session 2	Court Management: Emerging Issues and Challenges	45
Module 7	Application of Mediation in High Court	
Session 1	Mediation, Techniques and Its Application in the High Courts	46
Module 8	Decision Making and Judgment Writing	
Session 1	Decision Making and Opinion Building	47
Session 2	Fundamentals of Judgment Writing-1	47
Session 3	Fundamentals of Judgment Writing-2	47
Session 4	Ratio-decidenti and Obiter-dicta	47
Module 9	Group Discussions and Presentation on Critical issues	
Session 1	उच्च अदालतमा विचाराधीन मुद्दामा मेलमिलापलाई प्रभावकारी बनाउन चाल्नु पर्ने कदमको बारेमा समूहगत छलफल गर्ने ।	48
Session 2	सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा एक वर्षको कुलिङ्ग पिरियडसम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाको औचित्य र यसले पार्ने प्रभावको बारेमा समूहगत छलफल गर्ने	49
Session 3	फौजदारी मुद्दामा दुई चरणको सुनुवाईको कार्यान्वयन र सजाय निर्धारण सम्बन्धी सुनुवाईलाई प्रभावकारी बनाउने उपाय बारेमा समूहगत छलफल गर्ने	50
Session 4	फौजदारी कसूर(सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १७क बमोजिम कम सजाय तोक्ने वा राय पेश गर्दा (Use of Mitigated Sentences in Nepal : Section 17Ka of Criminal Offence (Determination of Punishment and Implementation), Act 2017) लिने आधार र अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया सम्बन्धमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	51

Session 5	चेक अनादरको कसूर सम्बन्धमा विनिमेय अधिकार पत्र ऐन, २०३४ को दफा १०७क र बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ मा भएको कानुनी व्यवस्था र निर्मला सोडारीको मुद्दामा सर्वोच्च अदालतबाट भएको व्याख्या उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	52
Session 6	मुल अभियुक्त र आपराधिक षडयन्त्र, दुरुत्साहन मा संलग्न र मतियार भएको कसूरदार पहिचान गर्ने तथा उनीहरूलाई सजाय निर्धारण गर्ने प्रक्रियाको बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	53
Session 7	न्यायिक स्वविवेक भएको मुद्दामा सजाय निर्धारण गर्दा कसूरको वर्ग विभाजन गर्ने आधार र विधिको विषयमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	54
Session 8	कुनै फौजदारी कसूरमा कानुन बमोजिम सजायमा छुट दिनु पर्दा आधारभुत सजायमा छुट दिने वा हुन सक्ने कुल सजायमा छुट दिने भन्ने सम्बन्धमा प्रचलित कानुन र सजाय निर्धारण सम्बन्धी मापदण्डको आधारमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	55
Session 9	कोभिड १९ जस्ता संक्रामक रोगको वा प्राकृतिक प्रकोपको अवस्थामा न्यायपालिकामा पर्ने प्रभाव र त्यस्ता असहज अवस्थामा न्यायको पहुँचलाई निरन्तरता दिन अपनाउनु पर्ने उपायको बारेमा सर्वोच्च अदालतको बृहत पूर्ण इजलासको मिति २०७७।२।१५ को आदेशसमेतलाई दृष्टिगत गरी सामूहिक छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	56
Session 10	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ५४१ बमोजिम करार यथास्थितिमा राख्ने आदेशको प्रकृति, यसको कार्यविधि र पुनरावेदनको अवस्था सम्बन्धमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	57
Session 11	करार उल्लंघन हुँदा प्राप्त हुने उपचारहरू र तत्सम्बन्धी विवाद उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	58
Session 12	करारको यथावत परिपालना, क्षतिपूर्ति, अग्रिम भुक्तानीको रकम फिर्ताको माग	59

	र मनासिव माफीकको रकम निर्धारण सम्बन्धी विवादको निरूपण उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	
Session 13	दामासाहीको प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन प्रचलित दामासाही सम्बन्धी ऐनमा गर्नुपर्ने संशोधन बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	60
Session 14	मध्यस्थको निर्णय उपरको पुनरावेदन हेर्ने उच्च अदालतको अधिकार क्षेत्रको दायरा र यसको छिटो छरितो निरूपणबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	61
Session 15	उच्च अदालतलाई मर्यादित र प्रभावकारी बनाउन गर्नु पर्ने सुधारहरूबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	62
Session 16	उच्च अदालतबाट भएका फैसला लेखन लाई छिटो छरितो र गुणस्तरीय बनाउन चाल्नु पर्ने कदमहरूबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	63
Session 17	मुलुकी संहिताहरूको कार्यान्वयनको वर्तमान स्थिति र यस सम्बन्धमा देखा परेका चुनौतिहरूबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	64
Session 18	उच्च अदालतको वाणिज्य इजलासको प्रभावकारितामा रहेका समस्याहरू बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	65
Session 19	मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ र मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार मुद्दा डिसमिस हुने र तामेलीमा रहने अवस्थाको बारेमा समूहगत छलफल निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	66
Session 20	उच्च अदालतले रिट निवेदनमा अन्तरिम आदेश जारी गरेको वा इन्कार गरेकोमा चित्त नबुझ्ने पक्षले सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दिन सक्ने वा नसक्ने प्रश्न र सोको कानुनी तथा सैद्धान्तिक आधारबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	67
Session 21	फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादीको नाममा अदालतबाट जारी भएको समाव्हानको म्याद भित्र उपस्थित हुन नआएको प्रतिवादी थाम्ने थमाउने	68

	म्याद समाप्त भएपछि उपस्थित हुन पाउने वा नपाउने ? पाउने भए कहिलेसम्म पाउने ? सोको तर्कसम्मत कानुनी आधार बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	
Session 22	फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादी दोषी ठहरेमा निजलाई पुनरावेदनको म्याद दिन पर्ने वा नपर्ने ? निजले माथिल्लो तहको अदालतमा एक तह पुनरावेदन दिन पाउने वा नपाउने ? छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	69
Session 23	विगो भराई कैद र विगो बमोजिम जरिवानाको सजाय हुने मुद्दामा धेरै प्रतिवादी रहेछन भने विगो र जरिवाना दामासाहीले हुने की जनही हुने साथै क्षतिपूर्ति शुल्क कसरी निर्धारण गर्ने? मुलुकी अपराधका संहिता, २०७४, अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ र अन्य फौजदारी कानुनमा भएको व्यवस्था र सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त समेतको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	70
Session 24	प्रारम्भिक सुनुवाई गर्दा शुरु अदालतले अधिकार क्षेत्र वा हदम्याद वा हकदैया रहेको भनी कारवाही अघि बढाउने आदेश गरेकोमा उक्त आदेश उपर उच्च अदालतमा परेको निवेदनमा सुनुवाई हुंदा शुरु आदेश बदर भएमा मुद्दाका पक्षलाई खारेजी फैसला उच्च अदालतले दिने वा शुरु अदालतले दिने वा के गर्ने ? छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	71
Session 25	कसूरदार जिवित रहेसम्म कैद हुने कसूरमा षडयन्त्र वा दुरुत्साहन वा मतियार वा बालबालिका समेत संलग्न रहेछन भने त्यस्ता कसूरदारलाई कानुन बमोजिम खण्डे सजाय के निर्धारण आधारमा गर्ने? छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	72
Session 26	साबिक मुलुकी ऐनको ज क को महलको ९क नंमा अपराधिकरण गरिएको बाल यौन दुराचार (पेडो फाएल) को कसूरलाई मुलुकी अपराध संहिताले निरपराधिकरण (De-criminalize) गरेको हो ? होइन, यदि होइन भने मुलुकी अपराध संहिताको दफा २२५ मा रहेको बाल यौन दुरपयोग वा दफा २२६	73

	मा रहेको अप्राकृतिक मैथुन कुन अपराध अन्तर्गत यसलाई निरन्तरता दिएको मात्रै ? अपराधका तत्व र हुने सजायको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	
Session 27	अपराध संहिता र विशेष ऐनको अन्तरसम्बन्धबारे चर्चा गर्दै कुनै विशेष ऐनमा कुनै कसूरको आपराधिक षडयन्त्र गर्ने वा दुरुत्साहन दिने वा मतियार हुने व्यक्तिलाई सजायको व्यवस्था नगरिएकोमा अपराध संहितामा भएको सामान्य व्यवस्था अनुरूप सजायको मागदावी लिन र सजाय गर्न मिल्छ वा मिल्दैन समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	74
Session 28	न्यायिक प्रक्रियामा उपस्थित हुने साक्षीको संरक्षणको आवश्यकता, प्रचलित कानूनमा साक्षी संरक्षणको सम्बन्धमा रहेका व्यवस्थाहरू र यस सम्बन्धमा रहेका चुनौतिको बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	75
Session 29	संघीय संरचनाको उच्च अदालतसंगको सम्बन्ध र नयाँ संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा उच्च अदालतले निर्वाह गर्न सक्ने भूमिका बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	76
Session 30	अभियुक्तलाई हुने सजायमा छुट दिने सम्बन्धमा मुलुकी अपराध संहिताको दफा ४७ मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिताको दफा ३३ र विशेष ऐनमा रहेको व्यवस्था उपर छलफलको कानूनी व्यवस्थाका बारेको प्रभावकारीता बारेमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	77
Session 31	कानूनी रूपमा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरको पहिचान कसरी गर्ने ? विद्यमान कानून र सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित नजीरको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	78
Session 32	अनुसन्धानको क्रममा लिएको धरौटी वा जमानतको फुकुवा वा समायोजन तथा अनुसन्धानको क्रममा रोक्का राखिएको प्रतिवादीको सम्पत्तिको फुकुवा सम्बन्धमा रहेको कानूनी व्यवस्था र यस सम्बन्धमा रहेका समस्याहरू बारे	79

	छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	
Session 33	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १५५ बमोजिमको सुविधा प्रदान गर्ने शर्त र प्रकृयाबारे छलफल गरी यसलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक उपाय बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	80
Session 34	नाबालक प्रतिवादीलाई पुर्पक्षको क्रममा वा फैसला हुँदा दोषी ठहरेकोलाई सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन अवस्था बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	81
Session 35	पुनरावेदन नगर्ने प्रतिवादीको हकमा शुरु फैसला परिक्षण गर्न सकिने कानुनी आधार र औचित्य बारे फौजदारी कार्यविधि संहिता र सर्वोच्च अदालतबाट भएको फैसलाको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	82

**Part 4
Drafting**

Module 1	Drafting of Decision and Orders (Civil Case)	
सत्र १	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १५६ र १५७ बमोजिम मातहतको न्यायिक निकायबाट भएको अन्तरकालीन आदेश उपर परेका निवेदनमा गरिने आदेशको लेखन अभ्यास	83
सत्र २	देवानी मुद्दामा प्रत्यर्थी झिकाउन गरिने आदेशको अभ्यास	83
सत्र ३	प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने देवानी मुद्दामा फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास	84
सत्र ४	व्यक्तिवादी देवानी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्णपाठ तयार गर्ने अभ्यास	84
सत्र ५	नेपाल सरकारवादी हुने देवानी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्णपाठ तयार गर्ने अभ्यास	84

सत्र ६	तपसिल खण्ड लेखन अभ्यास	84
सत्र ७	देवानी र फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा दिइने तोक आदेश सम्बन्धी अभ्यास	85
सत्र ८	देवानी मुद्दा मुलतबी राखदा र मुलतबी बाट जगाउदा तयार गरिने आदेश लेखनको अभ्यास	85
सत्र ९	निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने कारण देखाउ आदेश अभ्यास।	85
सत्र १०	निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने अन्तरिम आदेशको लेखन अभ्यास।	85
सत्र ११	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १७६ बमोजिम पेटबोलीको मानिस बुझ्ने सम्बन्धमा गरिने आदेश लेखनको अभ्यास	86
सत्र १२	देवानी मुद्दामा प्रारम्भीक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवेदनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास	86
सत्र १३	देवानी र फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास।	86
Module 2	Drafting of Decision and Orders Criminal Law	
सत्र १	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४, को दफा ७३ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेशको लेखन अभ्यास	88
सत्र २	फौजदारी मुद्दामा प्रत्यर्थी झिकाउन गरिने आदेशको अभ्यास	88
सत्र ३	सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा कसूर ठहर र सजाय निर्धारण गरेको फैसला लेखनको अभ्यास।	88
सत्र ४	प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने फौजदारी मुद्दाको फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास	88

सत्र ५	दुनियावादी फौजदारी मुद्दामा तयार गरिने फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास ।	88
सत्र ६	फौजदारी मुद्दामा प्रारम्भिक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवदेनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास	89
सत्र ७	शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजस्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा गरिने थुनछेक आदेशको अभ्यास	89
सत्र ८	शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजस्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा पुर्व सुनुवाई छलफल र प्रमाण मुकरर आदेश लेखनको अभ्यास	89
सत्र ९	शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजस्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास	90
सत्र १०	फौजदारी मुद्दामा तपसिल खण्ड लेखन अभ्यास	90
सत्र ११	फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा दिइने तोक आदेश सम्बन्धी अभ्यास	90
सत्र १२	फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास ।	90
सत्र १३	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १३७ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेश अभ्यास	91
Module 3	Drafting of Decisions and Orders (Writ Jurisdiction)	
सत्र १	रिटमा कारणदेखाउ र अन्तरिम आदेश आदेश लेखन सम्बन्धी अभ्यास	92
सत्र २	रिट क्षेत्राधिकार अन्तर्गतका निवेदनहरूमा जारी गरिने अन्य आदेशहरू र अन्तिम आदेशको लेखन अभ्यास	92
Module 4	Drafting of order and Judgement in Miscellaneous	
सत्र १	न्यायाधीशहरू समक्ष राय बाझी भई तेस्रो न्यायाधीश समक्ष पे श गर्ने फैसला लेखन अभ्यास ।	93

सत्र २	उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास	93
सत्र ३	उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास	93
सत्र ४	दामाशाहीको प्रक्रिया प्रारम्भ गरी पाउँ भन्ने मुद्दामा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्य आदेशहरूको अभ्यास	94
सत्र ५	दामाशाहीको प्रक्रियामा गरिने विभिन्न आदेशहरूको अभ्यास	94
सत्र ६	मध्यस्थ नियुक्ति गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम आदेश	94 ⁹⁴
सत्र ७	मध्यस्थको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम निर्णयको अभ्यास	94 ⁹⁴
सत्र ८	निर्वाचन बदर मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको अभ्यास	95
सत्र ९	निर्वाचन बदर मुद्दामा गरिने अन्तिम फैसलाको अभ्यास	95

Part 5

Internship or Court Visit/Observation

मोड्युल १	विदेशी अदालतहरूको अवलोकन/अध्ययन भ्रमण	96
मोड्युल २	स्वदेशी अदालतहरूको अवलोकन/अध्ययन भ्रमण	97

Part 1

Preliminary

1.1 Institutional Background

The National Judicial Academy is a statutory body established originally under the National Judicial Academy ordinance in 2004 which is now substituted by the National Judicial Academy Act, 2006. The National Judicial Academy works under the guidance of its Governing Council headed by the Chief Justice of Nepal. In the executive level, the Act provides for the Executive Committee which requires representation of all the justice sector actors *i.e.* the Supreme Court, the Ministry of Law and Justice, the Judicial Council, the Office of the Attorney General and the Nepal Bar Association. The rationale behind the establishment of the Academy is to work towards enhancing competence and professional development of judges, government attorneys, court officials and other officers of the Nepal Judicial Service and private law practitioners. The main functions of the NJA set out in the Act are to:

- Conduct training, workshop, seminar, interaction and symposium as per the need,
- Undertake research and publish research works in the area of law and justice,
- Establish itself as a legal information centre and provide consultation and information service in the area of law and justice etc.

1.2 Introduction of the Course

The administration of justice is one of the primary functions of the state. The Constitution of Nepal, 2015 has clearly entrusted the responsibility of administering justice to the judiciary. The constitution has also envisioned that our justice system should be competent, independent and capable of protecting the rights of the people. Similarly, the vision of the Nepali Judiciary set out in its strategic plan has also envisaged that the Nepali judiciary would be established itself as a system of justice which is independent, competent, inexpensive, speedy, accessible and worthy of public trust and thereby to transform the concept of rule of law and human rights into a living reality and thus ensure justice to all.

However, the excellence of the judiciary is tested not by the authority given to it, but by the quality of services delivered by it. The trust reposed in it by the public is based on the services rendered to the people. Transforming the constitutional responsibility and the vision of the plan into action has been a great challenge. Often concerns have been raised from different quarters regarding the quality of services being rendered by the Nepalese judiciary.

There may be many ways for enhancing quality of services in the judiciary. But one important way for this would be capacity building of judges and the tool for this would be training. Training, in the contemporary world, is regarded as the most important tool for enhancing skill and imparting knowledge of the human resources involved in any organization. In the judiciary too, importance of training cannot be ignored. Taking into account the importance of the training, in many jurisdictions, judicial education has been made an integral part of the judicial administration and the mandatory component in the judicial career. Within a short span of time, National Judicial Academy, Nepal has been able to reach out to its clientele

groups with various types of programmes. Now, it is planning to conduct an induction training programme for the newly appointed judges of the High Courts. It is in this context that the curriculum is designed.

1.3 Aims and Objectives of the Training

The main aim of the curriculum is:

- To prepare newly appointed judges for performing their duties and functions effectively and with confidence.

The main objectives of the curriculum are:

- To enable them to understand and appreciate the nature and concept of the profession they are about to join, by inculcating in them the values and attributes of judicial life, to think and to act judicially;
- To educate judges in the practical aspects of the law, procedure and evidence to try cases completely as well as administer courts efficiently and effectively;
- To ensure uniformity and predictability of decisions by equipping the judges with adequate command of laws, procedures and the technology of judging;
- To educate judges on related areas of knowledge and skills useful for judicial work;
- To motivate and prepare for absorbing reformist initiatives, overcome resistance to change and to manage change in a manner beneficial to judicial administration;
- To recognize problems confronting the judiciary or problems faced by people vis-à-vis the judicial system and help develop and administer solutions for better access to justice.

1.4 Participation, Number of Participants and Duration

Participation: Newly appointed judges of high court will be the participants of the program.

Number of Participants: The number of the participants will be as per the judges appointed at high court.

Duration: The duration of the training would be 10 weeks.

1.5 Curriculum Structure

While designing the curriculum, due attention is paid to cover the basic components which the High Court judges should know. Since the curriculum is for the training of High Court judges, it focuses on the subjects which are directly relevant with the High Court jurisdictions. The attempt has been made to cover some theoretical as well as practical subjects so that training could be more relevant with the jobs of the High Court Judges. The scheme of the training would be as follows:

Scheme of Training

S. No.	Programme content	Numbers of sessions/Days	Weightage in total	Remarks

1	Theoretical	35 session	25%	
2	Practical	73 session	50%	
3	Drafting	37 session	25%	
4	Internship and Court Observation	12 days	25%	

- **Curriculum Details**

As mentioned above, this training curriculum includes four different categories of the contents. The details of each category are mentioned as follows:

- *Theoretical Sessions*

Under this category, some theoretical subjects are proposed to be covered in the training. Taking into consideration the fact that High Court judges can be appointed from among the fresh candidates' *i.e.* judicial officers, legal officers, government attorneys and private law practitioners, the curriculum covers some basic subjects to which they are required to be acquainted. Actually this part of the curriculum helps to set the context of the training and focuses on the new role of judgeship so that they will be able to know at least in principle the nature of judicial functions, their roles, jurisdiction and different thematic subject matters. In fact, good theoretical knowledge forms the backbone for performing their functions effectively and efficiently. Therefore, **six** modules are proposed under the theoretical categories of content which are as follows:

Module No.	Module Topics
1	Judicial Good Governance
2	Criminal Law and Sentencing
3	Civil Law
4	Law of Writs
5	Banking Law
6	Various Jurisprudential Aspects

- *Procedural/Practical Sessions*

Theoretical knowledge is important in every sphere of life. All our actions and thoughts are basically based on theoretical knowledge and understanding. However, more than that the practical aspect is important to translate the theories into practice. Until and unless we can

translate the learning into practice, that would be have without any meaning. Therefore, this curriculum focuses on the practical aspects to which newly appointed judges have to confront with. Nnmber of sessions is proposed covering the practical subjects in the curriculum. It is expected that skills needed to perform the role and responsibilities of judges would be enhanced through the training. Mainly under this procedural content of the curriculum two types of sessions are covered i.e. **Practical Sessions and Group Discussions:**

Module No.	Module Topics
1	Jurisdiction of High Court and It's Exercise
2	Law of Procedure
3	Law of Contract
4	Law of Evidence: New trends in Evidence Processing
5	General Management
6	Judicial Management and Planning
7	Application of Mediation in High Court
8	Decision Making and Judgment Writing
9	Group Discussion and Presentation in Critical Issues

➤ *Drafting (Decisions and Orders etc.)*

It is said that the job of a judge is not only to decide the case, but also to write or prepare the legal drafting on the orders or decision of cases in the manner as they are required to prepare. The parties of the cases do not really understand the orders or decisions of the courts unless the court documents are not duly written and prepared with refined legal language. The existing rules on court procedures require the judges themselves to prepare or write the court document, such as orders and judgements. For it, is thus realized that newly appointed judges of high court need an induction training on legal drafting of order or decisions. Therefore, as part of complete training component, newly appointed high court judges will be given **two-week long** legal drafting sessions by imparting them the knowledge and skill on legal drafting by the expert resource persons. During these drafting sessions, the cases of different types will be provided to the participants judges and they will be asked to prepare legal drafting of orders/decisions. Then, they will be evaluated by the resource persons with their feedback to enhance their drafting skill of the participants judges.

Module No.	Module Topics
-------------------	----------------------

1	Drafting of Decision and Orders (Civil Case)
2	Drafting of Decision and Orders Criminal Law
3	Drafting of Decisions and Orders (Writ Jurisdiction)
4	Drafting of order and Judgement in Miscellaneous

➤ *Internship or Court visit/observation*

Internship or court visit (observation) is another way of acquiring further practical experiences. Under the practical content, participants will have to do practical exercises in the training hall whereas under the internship participants will have to shadow the judges in the court room. And they will visit different sections of court and observe the judicial procedures and bottlenecks in judicial proceedings faced in various cases through interaction with the court officials. Such types of programmes provide the participants opportunity to be in real job situation and to act with or watch the things done by the sitting judges. Further, such programme will help to develop their confidence to perform their roles efficiently and to learn about judicial procedures which is very inescapable part of judicial decision making apart from the theoretical knowledge. The duration of internship would be two-week long. Under the programme, all participants will be taken to the national and international courts for court observation and shadowed the judges in court room. By this practical method, trainee judges shall obtain opportunity to read case files, hear arguments and build their opinions while sitting as shadowed the judges in High Courts. After hearing the argument, they will have to prepare draft order or minutes of the decisions. This exercise is designed to be rehearsal for the assumption of their responsibilities as the judge in the future. And, after the conclusion of internship, the participants will present their report among other participation in plenary to deepen their understanding/experience in court procedures they received during court observation and internship.

Except internship and observation, the total modules and sessions of the training are 23 and 145 respectively.

1.5 Training Method and Evaluation

As per the allocated budget, the training could be residential or non-residential training. Resource persons will be selected on the basis of the roster of trainers at NJA, Nepal and/or by consultation with experts. Training will be conducted by using adult learning method which comprises of lecture method, group discussion, interactions, discussion and presentation and so on. Evaluation of training program, resource persons and participants, session evaluation and pre-training evaluation, as per the need, will be carried out on the set format of NJA.

Part 2

Modules and Session

2.1 Module 1: Judicial Good Governance

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Judicial Independence and Accountability	<ul style="list-style-type: none"> • Global standards of judicial independence • Forms of accountability • Making accountable the judges: to whom and to what? • International experiences • Balancing independence and accountability 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Restoring Image and Trust towards the Judiciary	<ul style="list-style-type: none"> • Identifying the public perception towards the judiciary • Prime requisites of public trust • Current challenges • Restoring image and trust towards the judiciary: what role we can play and how? • Judicial mind • Handling criticisms 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Disciplining Judges and Code of Conduct	<ul style="list-style-type: none"> • Code of conduct for judges (Both in international and national context) • Compliance mandate • Monitoring mechanism and Institutions Responsible to Monitor the Code of Conduct • Complaints and their handling 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
4	Conflict of Interest and Judicial Recusal	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of conflict of interest and judicial recusal • Types of conflict of interest <ul style="list-style-type: none"> • Personal interest • Family interest • Pecuniary interest • Departmental interest • Circumstances at which judicial recusal is necessary • Rationale for judicial recusal based on conflict of interest • Nepali law and practice on judicial recusal. 	1 hr 30 min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

2.2 Module 2: Criminal Law and Sentencing

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Structure of crime under the Penal Code-	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of crime • Structure of crime under Nepali law • Crime against State <ul style="list-style-type: none"> ▪ Crime against public peace ▪ Crime against defying the orders of public authorizes ▪ Crime against public justice ▪ Crime against public interest, health, peace, facilities and morality ▪ Crimes relating to arms and ammuniton ▪ Crimes relating to explosive substances ▪ Crime against national and public heritage ▪ Crime relating to religion ▪ Crime against discriminatory and degrading treatment Crime Against Human Body <ul style="list-style-type: none"> ▪ Crime against human body ▪ Crime relating to abortion ▪ Crime relating to assault or amputation ▪ Crime relating to illegal detention ▪ Crime relating to enforced disappearance ▪ Crime relating to abduction and hostages ▪ Crime relating to rape ▪ Crime relating to health treatment 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Structure of Crime under the Penal Code-	<ul style="list-style-type: none"> • Crime against Property and Document • Crime relating to theft and dacoit • Crime relating to cheating, criminal breach of trust and criminal extortion • Crime relating to coinage and currency • Crime relating to postal tickets • Crime relating to criminal trespass and criminal violence • Crime relating to animal • Crime against personal privacy and dignity • Crime Against Document • (Forgery, Fraud, Undue Influence, Mistake etc) 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
3	Inchoate Crimes and Parties to the Crime	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of inchoate crime and parties to the crime • Relationship between Mens rea and inchoate crime • Inchoate crimes <ul style="list-style-type: none"> ▪ Attempt ▪ Abetment/Incitement ▪ Conspiracy • Parties to the Crime • Principal offender and Secondary Offender • Nepali law on inchoate crime and parties to the crime <ul style="list-style-type: none"> ▪ General Law (Muluki Penal Code, 2074 and Criminal Procedure Code, 2074) ▪ Police Act, 2012 ▪ Narcotic Drugs Act, 2033 ▪ Human Trafficking and Transportation (Control) Act, 2064 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
4	Principles of Criminal Liability	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of criminal liability • Classification of criminal liability • Judicial approach to criminal liability • Corporate liability and criminality 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions &
5	Jurisprudence of Punishment	<ul style="list-style-type: none"> • Principles and policies of punishment • Objectives • Modern concept of punishment • Parole, Probation, Suspended/Remission of Punishment, Open Prison, Community Service, Pardon • Problems and challenges 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
6	Sentencing in Nepal: Legal Framework, Principles & Practice	<ul style="list-style-type: none"> • Principles of sentencing • Aggravating & Mitigating factors of crime • Sentencing rationales/Sentencing Guidelines • The court practices 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
7	General Sentencing Guidelines; Theory and Practice	<ul style="list-style-type: none"> • Sentencing Guidelines, Objectives and International Practices • International Practice on Sentencing Guidelines: UK, USA, Japan and India • Need for sentencing guidelines in Nepal • Sentencing guidelines developed by the Supreme Court of Nepal • Problems faced in determining sentences in criminal cases 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
8	Status of Victim in Nepalese Criminal Justice System and Right to Compensation for Victim and Witness Protection	<ul style="list-style-type: none"> • Victim and Witness Protection • Concept • Rights of victims • Compensation for Victims of Crime • Witness protection programme • Victim's Protection Act, 2075 • Judicial Practices • Problems and Way out 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
9	Concept and Nature of Organized Crime	<ul style="list-style-type: none"> • Concept • Salient features • Nature and Types • Relevant legal provisions • Institutions Involved in Tacking with Organized Crime • Organized crime in Nepal • Problems and Challenges in Tacking the Organized Crime 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
10	Cyber Crime	<ul style="list-style-type: none"> • Concept • Nature • Kinds • Cyber crime in Nepal • Forms of cyber crime, such as sexting, cyber stalking/cyber bullying, fishing, slander, cyber defamation, cyber harassment, cyber hacking • Legal framework, principle and practice • Current problems and court practices 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

2.3 Module 3: Civil Law

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Structure of Civil Law under Civil Code of Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • General principles/provisions on law relating to person <ul style="list-style-type: none"> ▪ Law relating to natural person ▪ Law relating to artificial person ▪ Law relating to insolvency of natural person • General principles/provisions on law relating to family <ul style="list-style-type: none"> ▪ Law relating to marriage ▪ Law relating to divorce ▪ Law relating to family members ▪ Law relating to guardian and trust ship ▪ Law relating to adoption ▪ Law relating to partition ▪ Law relating to ancestral property • General principles/provisions on law relating to Property <ul style="list-style-type: none"> ▪ Law relating to ownership and possession ▪ Law relating to use of property ▪ Law relating to possession and use of land ▪ Law relating to trust ▪ Law relating transaction 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Specific Civil Remedies; Injunction and Appropriate Order	<ul style="list-style-type: none"> • Introduction of civil remedies • General principles of injunction • Kinds of injunction; temporary and perpetual, mandatory and prohibitory • Matters to be considered while issuing injunction • Against whom injunction can be issued? • Bars to Injunction Relief <ul style="list-style-type: none"> ▪ Miscarriage of justice ▪ Breach of contract ▪ Protection of public interest and concerns ▪ Alternative remedy, laches, resjudicate and injunction ▪ Other relevant conditions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
3	Introduction to Land System of Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Ukhada • Birta • Kharkaetc • Guthi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kinds and Disputes ▪ Concept of Guthi ▪ Kinds ▪ Disputes relating to Guthi • Court practices in Guthi related cases 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
4	Area Measurement and Map Reading	<ul style="list-style-type: none"> • Introduction to area measurement theory and practice • Map reading • Area measurement in maps • Verification of area (tile check) of land • Significance of land measurement report and its reading technique 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers,
5	Usufruct and Servitude: Theory and Practice	<ul style="list-style-type: none"> • Concept, Definition of usufruct and servitude • Right and Duties • Conditions at which the right of usufruct and servitude arise • Experiences of other countries on usufruct and servitude • Recent Nepali law on usufruct and servitude • Judicial practice • Problems in justice dispensation on usufruct and servitude 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
6	Law of Torts	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of Tort and Tortious Liability • Principles of Tortious Liability • Difference Between crime, tort and contractual liability • Types of torts • Intentional Torts • Non-Intentional Torts • Nepali recent law on torts and judicial practices 	1 Hr 30 Min	

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
7	General Rules of Private International Law	<ul style="list-style-type: none"> • Concept and Principle of private international law • Principles of private international law • Choice of law and choice of jurisdiction • Legal regime of Nepal on private international law 	1 Hr 30 Min	

2.4 Module 4: Law of Writs

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Writ Jurisdiction and its Exercise	<ul style="list-style-type: none"> • Nature of law of writ and its scope • Legal right and fundamental rights • Writ jurisdiction available for the High Court • Determination of territorial jurisdiction • Against Whom Can Writs be Issued <ul style="list-style-type: none"> ▪ Government ▪ Judicial and quasi-judicial bodies ▪ Local authority ▪ Statutory bodies ▪ Non-statutory bodies/Private Entities Acting Public Function <ul style="list-style-type: none"> ○ Government companies ○ Co-operative societies ○ Educational institutions ○ Trade union organizations ○ Professional organizations ○ Private Companies Acting Public Function 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Interim Order: Concept, Purpose and Vacation	<ul style="list-style-type: none"> • Purpose of interim order • Differences Between Interim order and interlocutory order • Matters to be considered while issuing interim order (Grounds for Interim Order) • Conditional interim order • Conditions for vacation of interim order • Vacation on demand • Automatic vacation and nullity • Reasoned order 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Writ of Mandamus: Nature, Scope & Issuance	<ul style="list-style-type: none"> • Nature of remedies • Difference between Mandamus and other writs • Relationship between Mandamus and Cerciorari • Existence of legal right • Legal duty of respondent • Absence of alternative remedy • Demand and refusal of remedy 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
4	Writ of Prohibition and Quo-warranto	<ul style="list-style-type: none"> • Nature of remedy • Comparison with other writs • Conditions for the issuance of writ of prohibition • Limitations in the remedy 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions &

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
				Answers, Interaction
5	Certiorari : Nature, Scope & Issuance	<ul style="list-style-type: none"> • Nature of certiorari • Difference between certiorari and other writs • Preconditions for the issuance of certiorari <ul style="list-style-type: none"> ▪ judicial and quasi-judicial bodies that must have legal authority ▪ power to determine questions affecting rights of subjects ▪ duty to act judicially ▪ excess of authority ▪ difference between judicial, quasi-judicial and administrative actions and their significance in regard to certiorari ▪ duty to act fairly ▪ relevance of remedy of certiorari against the judicial decision • No certiorari clause • Error of jurisdiction • Error of law • Abuse of discretionary power • Violation of principle of natural justice • Doctrine of proportionality • Doctrine of legitimate expectation 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
6	Writ of Habeas Corpus and its Nature	<ul style="list-style-type: none"> • Nature of remedy • Against whom Habeas corpus is alleged and Issued • Material date for determining the legality of detention • Theoretical bases for the issuance of Habeas corpus • Habeas corpus remedy in relation to preventive detention • Can be issued against the person • If does not show the cause within given time • If the cause shown is insufficient or unreasonable • Malafide detention • Detention with biased intention • Detention without legal authority/unlawfully • Interim release etc. • Submission of report entailing the condition of detainees 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

2.5 Module 5: Law of Banking

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Operation and Regulation of Banking and Financial Institutions: Legal Framework	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of Bank and Financial Institutions • Existing Nepali laws on operation and regulation of banks and financial institutions • Operation and monitoring mechanism/Directives • On-site or Off-site supervision and monitoring mechanism • Mechanism for monitoring and supervision • Financial Intelligence Unit (FIU) • Debt Information Centre (DIC) • Other mechanisms • Compliance of banking laws and NRB directives and obligations • Problems and way out 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Remedy against Regulatory Actions : Role of the High Court	<ul style="list-style-type: none"> • Existing legal provision on Banking Regulatory Actions • Ground and Justification for Regulatory Action • Remedies available against the regulatory actions • Role of the High Court in the petitions filed against the regulatory action • Problems 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Crimes Relating to Operation of Banks and Financial Institutions	<ul style="list-style-type: none"> • Concept and definition of Banking Offenses • Classification of Banking Crimes under existing banking laws • Investigation and Prosecution of Banking Offense • Existing judicial procedures on banking and financial crimes • Banking Offense Act, 2064 and Rules • Muluki Penal Code and Criminal Procedure Code, 2074 • Problems and way out 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

2.6 Module 6: Various Jurisprudential Concepts Its Application in Judicial Process

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Gender Justice and Its Application in Judicial Process	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of Gender Justice/Generation of Gender Development • Feminism and Gender Justice • Women's Rights and CEDAW • Areas Need Intervention for Gender Justice • Constitution and Laws of Gender Justice • Role of High Court to Promote Gender Justice • Landmark Judgment on Gender Justice 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Environmental Justice, Inter-relationship Between Environment and Development	<ul style="list-style-type: none"> • Meaning and Concept of Environmental Justice • Principle of Environmental Justice • International Polices or Legal Regime on Environment • National Polices or Legal Regime on Environment • Inter-relationship Between Environment Protection and Development • Role of the High Courts in Environment Protection • Jurisprudence on Supreme Court on Environmental Justice 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Transitional Justice and Its Practice in Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Concept and Principles of Transitional Justice • Mechanism for Transitional Justice <ul style="list-style-type: none"> ▪ International Experience on Transitional Justice ▪ International Criminal Tribunal for Former Yugoslavia ▪ International Criminal Tribunal for Rwanda ▪ Hybrid or Domestic Tribunal on Transitional Justice <ul style="list-style-type: none"> ○ Constitutional or Legal Regime on Transitional Justices ○ Institutional Mechanism on Transition Justice ○ Role of the High Court in Promoting Transition Justice ○ Problems and wayout 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
4	Restorative Justice and Its Application in the Judicial Process	<ul style="list-style-type: none"> • Concept and principles of restorative justice • Values of restorative justice • Difference between criminal justice and restorative justice • Best Practices of restorative justice in various countries • restorative justice and Nepali legal regime • Application of restorative justice in Nepal 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
5	Human Rights and International Law and Their Domestication in National Regime	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of Human Rights, Characteristics, Principles • Civil and Political Rights • Economics, Social and Cultural Rights • Dichotomy of Positive Rights and Negative Rights • International Law and Its Methods for the Application of International Treaties (Monism and Dualism) • Legal Regime of Nepal on the Application of Treaty • Judicial Responses on the Application of International Treaties 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Part 3
Practical (Procedural) Sessions

3.1 Module 1: Jurisdiction of High Courts and its Exercise

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Nature of Appellate Process	<ul style="list-style-type: none"> • Appeal as a right • Matters that can be considered in the appellate process • Entertaining appeals where law is silent • New questions in appellate process • Appellate court as the court of correction • Exercising trial court's power 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Jurisdiction of the High Court and General Proceedings	<ul style="list-style-type: none"> • Jurisdiction of the High Court • Concurrent jurisdictional matters • High court procedures • Hearing of defendant parties: when it is mandatory? • Jurisdiction of Procedural Correction <ul style="list-style-type: none"> ▪ No.15 of the Judicial Administration Act, 2073 ▪ No.73 of the Muluki Criminal Procedure Code, 2074 ▪ No. 167 Ka of Muluki Civil Code, 2074 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Supervisory Jurisdiction and Relationship with other High Court with Benches and Temporary Benches	<ul style="list-style-type: none"> • Supervisory jurisdiction in judicial sector • Relationship of High Court with Benches and Temporary Benches • Administration and judicial supervision • Section 21, 22, 23 & 24 of the Judicial Administration Act, 2073 • Various provisions of Muluki Civil and Criminal Procedure Code, 2074 • Rule 141, 142 & 143 of the High Court Rules, 2073 • Supervision Directives Issued by the Supreme Court • Issues on supervisions and possible solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
4	Role of the High court in Arbitration Process	<ul style="list-style-type: none"> • Appointment of Arbitrator by High Court • Removal of Arbitrator • Judicial Support to the Arbitrators in Arbitration Process • Setting aside of arbitral awards • Finality of awards/Execution 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
5	Public Procurement and High Court	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of public procurement • Legal regime on public procurement • Public procurement monitoring institution • Cases heard by High Court on public procurement • Problems and wayout 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
6	Jurisdiction of Commercial Bench and Procedures of Commercial Bench in Hearing	<ul style="list-style-type: none"> • Composition of commercial benches • Jurisdiction of commercial benches and their exercises • Deputation of procedures • Provision on hearing procedures • Chapter 9 of the High Court Rules, 2075 on the Commercial Benches 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
7	Procedure of Hearing the Cases Relating to Company Act	<ul style="list-style-type: none"> • Legal provision on Company Act, 2063 • Cases to be heard by the High Court under Company Act, 2063 • Jurisdiction of High Court (Commercial Bench) and its procedures • Protection of minority shareholders • Regulatory issues • Crimes and punishment under the Company Act, 2063 • Discussion on problems and solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
8	Structure of Law of Revenue and cases relating to Revenue Leakage (Embezzlement)	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of Revenue embezzlement • Structure of Revenue Law • Offense relating to likeage and embezzlement • Investigation and prosecution • Discussion on the contradictory legal provisions on revenue crimes • Problems and possible solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
9	Dispute Settlement and Role of Courts in Intellectual Property Rights	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of Intellectual property • Types of Intellectual properties • Legal protection for intellectual property in Nepal • Role of the court and the intellectual property • Judicial decisions on the intellectual property in Nepal 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
10	Settlement of Insurance Claim Disputes	<ul style="list-style-type: none"> • Definition and concept of insurance • Creation of insurance right and obligation • Sources of claim, evaluation of claim • Settlement of claim by insure, insurance Borad and Role of the High Court • 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
11	Practical problems in the process of insolvency	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of insolvency • Different Between insolvency and bankruptcy • Stages of insolvency • Insolvency Act, 2063 of Nepal and its ambit • Role of the High Court in various insolvency procedures • Various issues on insolvency procedures to be handed by the High Court • Problems and possible solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
12	Settlement of Dispute Relating to Violation of Consumer Rights Consumer's rights	<ul style="list-style-type: none"> • Consumer's sovereignty, consumerism and Doctrine of Emptor Caveat • Consumer' claims and their redressal • Existing Nepali law on consumer laws • Jurisdiction of High Courts in Consumers' Cases • Judicial response on the consumers' cases 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
13	Role of the High court for effective implementation of the Competition Act	<ul style="list-style-type: none"> • Introduction to completion law • Anti-competition practices-bid ragging, tied selling syndicating, mergers and takeovers, price fixing and carteling • Major provisions of the Competition Act of Nepal • Jurisdiction of the High Court under the Competition Act 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.2 Module 2: Law of Procedure

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Preliminary Hearing	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of preliminary hearing • Grounds for preliminary hearing • Locus standi, jurisdiction and limitation • Section 132, 133, 133, 134 and 157 of Civil Code of Nepal, 2074 • Section 51 of Criminal Procedure Code of Nepal, 2074 • Discussion on the problems and practices 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Pre –Trial Conference	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of pre-trial conference • Tools and techniques of pre-trial conference • Advantages and challenges of pre-trial conference • Legal provision on the pre-trial conference in Nepal • Discussion on the problems and possible solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Claims and Counter Claims	<ul style="list-style-type: none"> • Concept, Definition, Principles of Claim and Counter-Claims • Relevancy of Counter-Claim in Civil Disputes • Substantive and Procedural Aspects of Counter Claim • Legal Provision on Courter Claim Under the Civil Codes • Court Consideration on Counter Claim • Problems and way out 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
4	Interlocutory Orders	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of interlocutory order • Differences Between Interim order and interlocutory order • Matters to be considered while issuing interlocutory order (Grounds for Interlocutory Order) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conditions for vacation of interlocutory order ▪ Vacation on demand ▪ Automatic vacation and nullity ▪ Reasoned order ▪ Discussion on problems and solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
5	Ensuring Fair Trial: Guiding Principle for the Judges	<ul style="list-style-type: none"> • Right to fair trial : concept • International standard of fair trial • Nepalese legal provisions • Role of judges for ensuring fair trial • Impartiality 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
6	Bail and Its Judicial Rationality: Current Approaches	<ul style="list-style-type: none"> • Objectives of bail • Matters to be considered while issuing the bail order • No. 73 & 137 of the <i>Muluki</i> Criminal Procedure, 2074 • Review of bail order passed by the inferior court • Enforcing Uniformity in Court Practices regarding the Bail • Discussion on problems and solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.3 Module 3: Law of Contract

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Concept of Contract, Doctrines and Remedies for the Breach of Contract	<ul style="list-style-type: none"> • Definition of Contract, Types of Contract • Privity of Contract • Consideration of Contract • Remedies for the Breach of Contract • Damage (Compensation) • Quantum Meriut (Reasonable Amount) • Specific Performance • Injunction • Remedies for the Breach of Contract under Civil Code, 2074 • SC judgments on remedies for the breach of contract 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Order on the Petition Regarding to Specific Performance/S tatus Quo in Contractual Matters (Section 541 of Civil Code, 2074)	<ul style="list-style-type: none"> • Order on the petition regarding to maintaining status quo in contractual matters (Section 541, Civil Code, 2074) • Procedures for show cause or rejoinder • Problems and way out 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Mortgage and Bank Guarantee	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of mortgage and bank guarantee • Concept of guarantee and bank guarantee • Different types of guarantee • Judicial decisions on bank guarantee • Current issues relating to bank guarantee and their possible solutions 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
4	Lease and High Purchase Contract	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of lease and hire purchase contract • Parties of lease and high purchase contract and their rights and duties • Conditions at which the contract of lease and hire purchase are terminated • Disputes on lease and high purchase and their redressal • Discussion on contractual disputes of lease and high purchase contract 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.4 Module 4 Law of Evidence: New trends in evidence processing

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Forensic Science in Criminal Justice	<ul style="list-style-type: none"> • Use of Forensic science in criminal justice • Basic principles • Available resources • Reliability aspect of expert evidence • Appreciation/use of Forensic reports in decision making • Current problems 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Autopsy and other Physical Injuries	<ul style="list-style-type: none"> • Asphyxial death • suffocation • smothering • hanging • strangulation • drowning • Other physical injuries <ul style="list-style-type: none"> ▪ different types of injuries ▪ self-inflicted and defense injuries ▪ anti mortem and post mortem injuries • Physical examination of victim and offenders of sexual offences 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	DNA Profiling and Typing	<ul style="list-style-type: none"> • Basic concept of DNA • Principles • Medico-legal application of DNA profiling • Admissibility of DNA profiling 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.5 Module 5: General Management

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Factors Enhancing Effective Performance	<ul style="list-style-type: none"> • Need for team building • Elements of a team • Team development • Attitudes and behavior • Learning to appreciate • Impact of team building & positive attitude in performance 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Stress Management	<ul style="list-style-type: none"> • Sources of stress • Types • Stress v. happiness • Positivity and negativity • Ways of reducing stress • Spiritual intelligence and performance 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
3	Professional Etiquette	<ul style="list-style-type: none"> • General etiquette • Etiquettes in seminars and meetings • How to handle foreign delegation? • Attending reception • Meeting with international delegation 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
4	Interpersonal Relationship Between Colleague Judges, Government Attorneys, Defense Lawyers and Court Officers	<ul style="list-style-type: none"> • Different stakeholders of High Court • Why interrelationship is necessary? And, essence of interrelationship. • Present institutional structures (committees) of High Court representing stakeholders Discussion on the area lacking interrelationship • Further areas where the interrelationship between high court and other stakeholders is necessary and way out. 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.6 Module 6: Judicial Management and Planning

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Role of Judges in Implementing Strategic Plan	<ul style="list-style-type: none"> • Brief Note on Judicial Reform Initiatives in Nepal • Implementing strategic plan: need and importance • Nepalese strategic plan <ul style="list-style-type: none"> ▪ formulation ▪ strategies ▪ progress status • Role of judges in implementing the plan 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Court Management: Emerging Issues and Challenges	<ul style="list-style-type: none"> • Introduction of management concept in the court • Fundamentals of court management • Management issues in Nepalese courts • Challenges • Case Management : Concept and Methods <ul style="list-style-type: none"> ▪ Case management: concept ▪ Problems encountered in Nepal relating the case management ▪ Methods of case management ▪ Differentiated Case Management (DCM) ▪ Concept ▪ Fundamentals of DCM ▪ Could we implement the system in Nepal? Exploring the possibilities and feasibilities ▪ Report on Differential Case Management, Supreme Court, Nepal, 2076 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.7 Module 7: Application of Mediation in High Court

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Application of Mediation in High Court	<ul style="list-style-type: none">• Concept of mediation and its utility• Tools and techniques of mediation• Procedures and their application in mediation process of high court (High Court Rules, 2073 on mediation and strategic planning of judiciary)• Discussion on problems of mediation at high court level• Areas where the improvement is necessary for making mediation process effective	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction

3.8 Module 8: Decision Making and Judgment Writing

Session	Topics	Topics to be incorporated	Time	Training Methods
1	Decision Making and Opinion Building	<ul style="list-style-type: none"> • Decision making process • Determination of fact-in-issue • Scrutiny of relevant evidence • Opinion building • Application of law 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
2	Fundamentals of Judgment Writing-1	<ul style="list-style-type: none"> • Why judgment writing? • What sort of information need to be passed? • Ideal structure of judgment • Effective language in judgment writing 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions &
3	Fundamentals of Judgment Writing-2	<ul style="list-style-type: none"> • Length of judgment • Parts of judgment • Presentation <ul style="list-style-type: none"> ▪ facts ▪ proofs ▪ law ▪ precedent 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers, Interaction
4	Ratio-decidenti and Obiter-dicta	<ul style="list-style-type: none"> • Framing the issues to be decided <ul style="list-style-type: none"> ▪ fact related issues ▪ law related issues • Organization of language • Presentation/writing in the judgment 	1 Hr 30 Min	Lecture, Group Discussion, Questions & Answers.

Module 9 : Group Discussions and Presentation on Critical issues

यस मोड्यूल अन्तर्गत उच्च अदालतका न्यायाधीशहरूको काम कारवाहीसँग देखिएका संबैधानिक, कानूनी तथा कार्यविधिगत जटिलता एवं व्यवहारमा देखापेका समसामयिक, द्विविधाजन्य, सान्दर्भिक, पेचिला र महत्वपूर्ण विषयबस्तुमा सहभागीहरूबीच समुहगत छलफल गराई सहभागीहरूमा एक बलियो र सुपस्ट धारणाको निर्माण गराउने लक्ष राखी बढी भन्दा बढी व्यवहारिक अभ्यास गराइने छ।

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१	उच्च अदालतमा विचाराधीन मुद्दामा मेलमिलापलाई प्रभावकारी बनाउन चाल्नुपर्ने कदमको बारेमा समुहगत छलफल गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मेलमिलाप सम्बन्धी अवधारणा संक्षिप्तमा • विवादको छिटो छरितो समाधान र अदालती मेलमिलापको अन्तरसम्बन्ध • न्यायपालिकाको चौथो रणनीतिक योजनाले मेलमिलाप सम्बन्धमा दिएको जोड • मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन, २०६८ र नियमावली, २०७० का व्यवस्थाहरूले मेलमिलाप भएको मुद्दामा गरेको अदालती शुल्क फिर्ता हुने व्यवस्था र मेलमिलाप सम्बन्धी अन्य कार्यविधिगत व्यवस्थाहरू • उच्च अदालत नियमावली, २०७३ को परिच्छेद ९ को मेलमिलाप सम्बन्धी कार्यविधि र यसको प्रयोगमा प्रभावकारीता <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • उच्च अदालतमा मेलमिलाप पद्धतिको आवश्यकता सो सम्बन्धमा देखिएका समस्याहरू र उच्च अदालतमा मेलमिलापलाई प्रभावकारी बनाउने प्रकृयाहरूका सन्दर्भमा सहभागीहरू बीच समुहगत छलफल गराइने। • सहभागीहरूले सुझाव सहितको समुहगत प्रस्तुतीकरण उपर स्रोत व्यक्तिबाट पृष्ठपोष 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
२	सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा एक वर्षको कुलिङ्ग पिरियड सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको औचित्य र यसले पार्ने प्रभावको बारेमा समुहगत छलफल गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी देवानी संहितामा सबन्ध विच्छेद सम्बन्धी व्यवस्थाको संक्षिप्त जानकारी • मुलुकी देवानी संहिताको दफा दफा ९८ को व्यवस्थाका पछाडि रहेका विधिशास्त्रीय मान्यता र न्यायोचितता • उक्त कानूनी प्रावधानले उब्जाएका विभिन्न कानूनी जटिलताहरु र न्यायमा पहुँच र सिध्न न्यायको सन्दर्भ • सर्वोच्च अदालतको बाधा अड्काउ फुकाउ उच्च स्तरिय संयन्त्रको निर्णय सो सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट भएको परिपत्र <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी देवानी संहिताको सम्बन्ध विच्छेदको सम्बन्धमा भएको सो व्यवस्था र न्यायीक काम कारवाहीमा देखिएको विरोधाभाषका साथै न्यायिक काम कारवाहीमा देखिएको फरक फरक अभ्यास सवालका सन्दर्भमा सहभागीहरुवीच समुहगत छलफल गराई प्रस्तुतीकरण गराउने • सहभागीहरुको निष्कर्ष र सुझाव सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण र भविश्यको बाटोका बारेमा सहभागीहरुलाई स • स्रोत व्यक्तिबाट जानकारी गराउने 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
३	फौजदारी मुद्दामा दुई चरणको सुनुवाईको कार्यान्वयन र सजाय निर्धारण सम्बन्धी सुनुवाईलाई प्रभावकारी बनाउने उपाय बारेमा समुहगत छलफल गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • फौजदारी मुद्दामा दुई चरणको सुनुवाईको सम्बन्धमा रहेको फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण र कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा ८ र ९ • फौजदारी मुद्दामा दुई चरणको सुनुवाईको सम्बन्धमा रहेको फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण र कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा ८ र ९ तथा नियमावली, २०७५ को नियम ३ र ४ का पछाडी रहेका तर्कसंगत आधारहरु • उच्च अदालतको सन्दर्भमा दुई चरणको कारवाही सम्बन्धी अभ्यास र सो सन्दर्भमा रहेको जटिलताहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरुबीच फौजदारी मुद्दामा दुई चरणको सुनुवाईलाई प्रभावकारी बनाउने उपाय बारेमा समुहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने • सहभागीहरुले गरेको समुहगत प्रस्तुतीकरण उप स्रोत व्यक्तिबाट पृष्ठपोषण 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
४	<p>फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १७क बमोजिम कम सजाय तोक्ने वा राय पेश गर्दा (Use of Mitigated Sentences in Nepal : Section 17Ka of Criminal Offence (Determination of Punishment and Implementation), Act 2017) लिने आधार र अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया सम्बन्धमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने</p>	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण र कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १७क को व्यवस्था • कम सजाय तोक्ने वा राय पेश लिने आधार र अपनाउनुपर्ने प्रक्रिया • साविक मुलुकी ऐन, २०२० को अ. वं. १८८ नं र सो व्यवस्थाबीच भएको सारभुत भिन्नता • तीन वर्ष भन्दा बढी कैद सजाय हुने मुद्दामा सजाय कम गर्ने व्यवस्था न्यायिक स्वविवेकिय हो वा दण्ड प्रणाली भित्रको न्यायिक मान्यता हो ? • फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १७क को प्रयोगमा देखिन आउने जटिलताहरू र यसका सकारात्मक र नकारात्मक पक्षहरू <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन २०७४ को दफा १७क बमोजिम कम सजाय तोक्ने वा राय पेश गर्दा लिने आधार र अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया सम्बन्धमा सहभागीहरूलाई समुहगत छलफल गराई निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले गरेको समुहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्टपोषण र भविष्यका बाटोका बारेमा सहभागीहरूलाई जानकारी गराउने। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
५	चेक अनादरको कसूर सम्बन्धमा विनिमय अधिकार पत्र ऐन, २०३४ को दफा १०७क र बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ मा भएको कानुनी व्यवस्था र निर्मला सोडारीको मुद्दामा सर्वोच्च अदालतबाट भएको व्याख्या उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> विनिमय अधिकार पत्र ऐन, २०३४ को दफा १०७क को कानुनी व्यवस्था बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ मा भएको कानुनी व्यवस्था दोहोरो अपराधिकरण र सजाय सम्बन्धी फरक फरक व्यवस्था एवं मुद्दाको प्रकृतिको कारण सिर्जित समस्या निर्मला सोडारीको मुद्दामा सर्वोच्च अदालतबाट भएको व्याख्या र सोको पुनरावलोकनको अवस्था <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच चेक अनादरको कसूर सम्बन्धमा विनिमय अधिकार पत्र ऐन, २०३४ को दफा १०७क र बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ मा भएको कानुनी व्यवस्था र निर्मला सोडारीको मुद्दामा सर्वोच्च अदालतबाट भएको व्याख्या उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने सहभागिहरुले गरेको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण र भविश्यमा चेक अनादर मुद्दाको कारवाहीमा एकरूपता कायम गर्ने बारेमा सहभागिहरुलाई जानकारी गराउने। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
६	मुल अभियुक्त र आपराधिक षडयन्त्र, दुरुत्साहनमा संलग्न र मतियार भएको कसूरदार पहिचान गर्ने तथा उनीहरूलाई सजाय निर्धारण गर्ने प्रक्रियाको बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • फौजदारी मुद्दामा मुल अभियुक्त र आपराधिक षडयन्त्र, दुरुत्साहनमा संलग्न र मतियार भएको कसूरदार पहिचान गर्ने तथा उनीहरूलाई सजाय निर्धारण गर्ने सम्बन्ध सैद्धान्तिक अवधारणा संक्षिप्तमा। • मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ३३ देखि ३७ सम्मका अर्ध अपराध सम्बन्धी व्यवस्थाहरू। • सजाय निर्धारण सम्बन्धी सामान्य मार्गदर्शनले विभिन्न १९ प्रकृतिका मुद्दाहरूमा तय गरेको कसूरदारलाई सजाय निर्धारण गर्दा अपनाउने पर्ने प्रकृया। • अपूर्ण अपराध र दायित्व निर्धारणमा देखिएका कानूनी तथा व्यावहारिक समस्याहरू <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच मुल अभियुक्त र आपराधिक षडयन्त्र, दुरुत्साहनमा संलग्न र मतियार भएको कसूरदार पहिचान गर्ने तथा उनीहरूलाई सजाय निर्धारण गर्ने प्रक्रियाको बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीले गरेको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
७	न्यायिक स्वविवेक भएको मुद्दामा सजाय निर्धारण गर्दा कसूरको वर्ग विभाजन गर्ने आधार र विधिको विषयमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • न्यायिक स्वविवेकको अवधारणागत पक्षका बारे जानकारी • न्यायीक स्वविवेक भएको मुद्दामा सजाय निर्धारण गर्दा कसूरको वर्ग विभाजन गर्ने आधार र विधि • सजाय निर्धारण मापदण्डले निर्धारण गरेका आधारहरू र विधिहरू • मुलुकी अपराध संहिताले गरेको कसूरको वर्ग विभाजन र सोका आधार • न्यायिक स्वविवेकको प्रयोगमा कसूरको वर्ग विभाजन र सजाय निर्धारणमा देखिएका द्विविधाहरू <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच न्यायिक स्वविवेक भएको मुद्दामा सजाय निर्धारण गर्दा कसूरको वर्ग विभाजन गर्ने आधार र विधिको विषयमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले उक्त समस्याका बारेमा भएको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण र भविश्यको बाटो बारेमा सुझाव। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
८	कुनै फौजदारी कसूरमा कानुन बमोजिम सजायमा छुट दिनु पर्दा आधारभुत सजायमा छुट दिने वा हुन सक्ने कुल सजायमा छुट दिने भन्ने सम्बन्धमा प्रचलित कानुन र सजाय निर्धारण सम्बन्धी मापदण्डको आधारमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुतीकरण गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • फौजदारी कसूर सजायमा छुट सम्बन्धी अवधारणा। • आधारभूत सजाय र थप सजायको व्यवस्था। • मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा ४७ को व्यवस्था। • मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा ३३ को व्यवस्था। • संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० को सजायमा छुट सम्बन्धी व्यवस्था। • मानव बेचबिखन र ओसार पसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को सजायमा छुट सम्बन्धी व्यवस्था र अन्य कानूनमा भएका सजाय छुट सम्बन्धी व्यवस्थाहरु। • सजाय निर्धारण सम्बन्धी मापदण्ड, २०७५ ले सजायमा छुटका लागि निर्धारण गरेका आधारहरु। • सजाय निर्धारण सामान्य मार्गदर्शनले निर्धारण गरेका आधारहरु • सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्तहरु <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरुलाई फौजदारी मुद्दाका मिसिलहरु दिई फौजदारी कसूरमा कानुन बमोजिम सजायमा छुट दिनु पर्दा आधारभुत सजायमा छुट दिने वा हुन सक्ने कुल सजायमा छुट दिने भन्ने सम्बन्धमा प्रचलित कानुन र सजाय निर्धारण सम्बन्धी मापदण्डको आधारमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुतीकरण गराउने • सहभागीहरुबाट उक्त समस्याका बारेमा भएको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर स्रोत व्यक्तिबाट 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
९	कोभिड १९ जस्ता संक्रामक रोगको जस्ता संक्रामक रोग वा अन्य आकस्मिक प्राकृतिक प्रकोपको अबस्थामा न्यायपालिकामा पार्ने प्रभाव र त्यस्ता असहज अवस्थामा न्यायको पहुँचलाई निरन्तरता दिन अपनाउनु पर्ने उपायको बारेमा सर्वोच्च अदालतको बृहत पूर्ण इजलासको मिति २०७७।२।१५ को आदेशसमेतलाई दृष्टिगत गरी सामूहिक छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> प्राकृतिक प्रकोपबाट न्यायिक प्रक्रिया तथा न्यायको पहुँचमा पर्न सक्ने प्रभावका संभावित क्षेत्र र असरहरु। कोभिड १९ रोग जस्तै प्राकृतिक प्रकोपबाट मुद्दाको कामकारवाही जस्तै: हदम्याद, म्याद वा तारेख गजिन गएको अबस्थामा मुद्दामा पर्न सक्ने प्रभावको संवेदनशीलताका बारेमा जानकारी। कोभिड १९ प्रकोपका कारणबाट सर्वोच्च अदालतको बृहत पूर्ण इजलासबाट न्यायिक कामकारवाहीमा देखिएको गतिरोधलाई संबोधन गर्नका लागि मिति २०७७।२।१५ मा भएको आदेशका सैद्धान्तिक र न्यायिक आधारहरु। संकट व्यवस्थापनको दृष्टिकोणबाट न्याय प्रशासनमा आउन सक्ने संभावित समस्या तथा जोखिमहरु न्यायपालिकाको रणनीतिक योजना र जोखिमको न्यूनीकरण योजना। <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच कोभिड १९ जस्ता संक्रामक रोगको वा प्राकृतिक प्रकोपको अबस्थामा न्यायपालिकामा पार्ने प्रभाव र त्यस्ता असहज अवस्थामा न्यायको पहुँचलाई निरन्तरता दिन अपनाउनु पर्ने उपायको बारेमा समुहगत छलफल र प्रस्तुतिरकरण स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको समुहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण र भविष्यमा सोही प्रकारको महामारी वा प्राकृतिक प्रकोप पर्न गएको अबस्थामा न्यायमा पहुँच र न्याय प्रशासन व्यवस्थापनका लागि अपनाउन सकिने उपायहरु सुझाउने। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
१०	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा ५४१ बमोजिम करार यथास्थितिमा राख्ने आदेशको प्रकृति, यसको कार्यविधि र पुनरावेदनको अवस्था सम्बन्धमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ५४१ को बारेमा छलफल। • करार यथास्थितिमा राख्ने आदेशको प्रकृति र निषेधाज्ञा बीच भिन्नता • करार यथास्थितिमा राख्ने आदेश उपरको पुनरावेदन र सोको पुनरावेदकीय कार्यविधि • मुलुकी देवानी कार्यविधि नियमावली, २०७६ र उच्च अदालत नियमावली, २०७३ ले निर्धारण गरेको कार्यविधि। • व्यावहारिक समस्याहरुको प्रस्तुती <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ५४१ बमोजिम करार यथास्थितिमा राख्ने आदेशको प्रकृति, यसको कार्यविधि र पुनरावेदनको अवस्था सम्बन्धमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने • सहभागीहरुले गरेको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण र भविष्यको बाटो के हुने भन्ने सम्बन्धमा सुझाव 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
११	करार उल्लंघन हुँदा प्राप्त हुने उपचारहरू र तत्सम्बन्धी विवाद उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> करार उल्लंघन हुँदा प्राप्त हुने उपचारहरूका सम्बन्धमा अवधारणा मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को परिच्छेद ५ को दफा ५३५ देखि ५४४ सम्मका व्यवस्थाहरू करारको उल्लंघन हुँदा प्राप्त हुने उपचारको सन्दर्भमा पक्षहरूबीच भएको करार र देवानी संहिताका व्यवस्था करारको उल्लंघनमा प्राप्त हुने कानूनी र समन्यायिक उपचार र तिनीहरूको प्राथमिकता सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त र उपचारको पर्याप्तताको सिद्धान्त <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरूलाई करार सम्बन्धी मुद्दाहरूको मिसिल दिई सो मुद्दाहरूमा करार उल्लंघन हुँदा प्राप्त हुने उपचारहरू कानूनी व्यवस्था र तत्सम्बन्धी विवादहरूको समाधानमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरूका बारेमा बृहत छलफल गरी समूहगत प्रस्तुतीकरण गराउने। सहभागीहरूले गरेको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर स्रोत व्यक्तिबाट पृष्ठपोषण र अन्यौलको अन्तका उपायहरू सुझाउने। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१२	करारको यथावत परिपालना, क्षतिपूर्ति, अग्रिम भुक्तानीको रकम फिर्ताको माग र मनासिव माफीकको रकम निर्धारण सम्बन्धी विवादको निरूपण उपर समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी देवानी संहिताको परिच्छेद ५ ले गरेको करारको यथावत पपरिपालना, क्षतिपूर्ति, अग्रिम भुक्तानीको रकम फिर्ताको माग र मनासिव माफीकको रकम निर्धारण सम्बन्धमा गरेको कानूनी व्यवस्थाका बारेमा छलफल। • करारको यथावत परिपालना र यसका सीमाहरूका बारेमा छलफल। • करारको यथावत परिपालना र यथावत परिपालनाको आदेश दिन वा कार्यान्वयन नसकिने प्रकृतिको करार र अबस्था बारेमा जानकारी। • सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित अचल सम्पत्ति हस्तान्तरणका लागि गरिएको बैनावट्टाको लिखत बमोजिम यथावत परिपालन सम्बन्धमा बृहत पूर्ण इजलासबाट भएका फैसलाहरू <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागिलाई करारसँग सम्बन्धी मुद्दाका मिसिल दिई करारको यथावत परिपालना, क्षतिपूर्ति, अग्रिम भुक्तानीको रकम फिर्ताको माग र मनासिव माफीको रकम सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्तहरू र विद्यमान समस्याहरूको आलोकमा समूहगत छलफल गराई निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने • सहभागीहरूले गरेको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण र भविष्यको बाटो पहिल्याउने सन्दर्भमा सुझाव। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
१३	दामासाहीको प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन प्रचलित दामासाही सम्बन्धी ऐनमा गर्नुपर्ने संशोधन बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> दामासाही सम्बन्धी ऐन, २०६३ का व्यवस्थाहरु बारे जानकारी। दामासाही सम्बन्धी ऐन, २०६३ को व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनका सन्दर्भमा उच्च अदालतको भूमिका बारेमा जानकारी गराउने। दामासाही ऐनमा देखिएका काननी र व्यावहारिक समस्याका बारेमा जानकारी गराउने <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच दामासाहीको प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन प्रचलित दामासाही सम्बन्धी ऐनमा गर्नुपर्ने संशोधन बारे छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको समुहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१४	मध्यस्थको निर्णय उपरको पुनरावेदन हेर्ने उच्च अदालतको अधिकार क्षेत्रको दायरा र यसको छिटो छरितो निरूपणबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मध्यस्थता र यसको प्रकृत्या सम्बन्धी सामान्य जानकारी । • मध्यस्थता प्रकृत्यामा उच्च अदालतको भूमिका <ul style="list-style-type: none"> ○ मध्यस्थको नियुक्ति गर्ने सम्बन्धमा ○ मध्यस्थले गरेको निर्णय केही निश्चित आधारमा पुनरावलोकन गर्ने सम्बन्धमा । • मध्यस्था ऐन, २०५५ को दफा ३० को व्यवस्था र उच्च अदालतको भूमिका र कार्यविधि • सर्वोच्च अदालतबाट मध्यस्थको निर्णय उपर पुनरोवलोकन गर्न सकिने आधारका सम्बन्धमा प्रतिपादित सिद्धान्तहरू । • मध्यस्थको निर्णय पुनरावलोकन गर्ने सन्दर्भमा देखिएका समस्याहरू र सोको छिटो छरितो निरोपणको प्रश्न <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच मध्यस्थको निर्णय उपरको पुनरावलोकन गरी हेर्ने सम्बन्धमा उच्च अदालतको अधिकार क्षेत्रको दायरा र यसको छिटो छरितो निरूपणबारे निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले समुहगत रूपमा गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण । 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१५	उच्च अदालतलाई मर्यादित र प्रभावकारी बनाउन गर्नु पर्ने सुधारहरूबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> उच्च अदालतलाई मर्यादित र प्रभावकारी बनाउन गर्नु पर्नेका सन्दर्भमा समस्याको पहिचान। समग्र न्याय प्रशासनका सन्दर्भमा उच्च अदालतको भूमिका र उच्च अदालतको जनशक्ति, क्षमता र स्रोत साधनको उपलब्धता। न्यायपालिकाको चौथो रणनीतिक योजनाले उच्च अदालतको सुदृढीकरण सम्बन्धमा पहिल्याएका रणनीति तथा कार्यक्रमहरू। नेपालको संविधानले साविक पुनरावेदन अदालतलाई उच्च अदालतमा रूपान्तरण गर्नुको औचित्य संघीय संरचना र समग्र न्याय प्रशासनको सन्दर्भ उच्च अदालत, इजलास, मुद्दाको चाप उपलब्ध जनशक्ति साधन स्रोत र छिटो छरितो न्याय सम्पादनको सवाल। न्यायाधीशको तेश्रो राष्ट्रिय सम्मेलनले उच्च अदालतलाई मर्यादित बनाउन पारित गरेका प्रस्तावहरू। उच्च अदालतको काम कारवाहीमा प्रभावकारीताका लागि गर्नु पर्ने उपायहरू <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरू बीच उच्च अदालतलाई मर्यादित र प्रभावकारी बनाउन गर्नु पर्ने सुधारहरूबारेमा समुहगत छलफल र निष्कर्ष प्रस्तुतीकरण गराउने स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले गरेको निष्कर्ष सहितको 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
१६	उच्च अदालतबाट भएका फैसला लेखन लाई छिटो छरितो र गुणस्तरीय बनाउन चाल्नु पर्ने कदमहरुबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> गुणस्तरीय फैसलाको मानक । न्यायपालिकाको चौथो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना (२०७६ २०८०) ले गुणस्तरीय न्याय सम्पादको सन्दर्भमा लिएको लक्ष्य, रणनीति र कार्यक्रमहरु । मुलुकी देवानी र फौजदारी कार्यविधि संहिताको २१ दिन भित्र फैसला तयार गर्नु पर्ने गरी भएको कानूनी व्यवस्था र उपलब्ध साधन स्रोत र सीपयुक्त जनशक्तिको आवश्यकता । उच्च अदालतमा उपलब्ध जनशक्तिको अवस्था र क्षमता विकासको सवाल <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच समुहमा उच्च अदालतबाट भएका फैसला लेखन लाई छिटो छरितो र गुणस्तरीय बनाउन चाल्नु पर्ने कदमहरुबारे छलफल सहित निष्कर्ष प्रस्तुत गर्न लगाउने स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुबाले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण । 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१७	मुलुकी संहिताहरूको कार्यान्वयनको वर्तमान स्थिति र यस सम्बन्धमा देखा परेका चुनौतिहरूबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • संहिताहरू व्यवस्थाहरूको बुझाईको चुनौती • कार्यविधिगत प्रावधानले सृजना गरेका चुनौती • न्यायपालिकाको रणनीतिक योजनाले संहिताको कार्यान्वयनमा पहिल्याए र वर्तमानका संहिताको कार्यान्वयनमा देखिएका चुनौतीहरू • स्रोत साधन प्रविधि र जनशक्तिसँग सम्बन्धी चुनौती • संहिताको कार्यान्वयनमा देखिएका चुनौतीहरू समाधान गर्न सर्वोच्च अदालतबाट भएका प्रयासहरू <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच मुलुकी संहिताको कार्यान्वयनमा देखिएका सारवान र कार्यविधिगत जटिलताहरू एवं कार्यान्वयनमा देखिएका चुनौती बारेमा छलफल सहित निष्कर्ष प्रस्तुत गर्न लगाउने। • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले समुहगत रूपमा प्रस्तुत गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण । 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
१८	उच्च अदालतको वाणिज्य इजलासको प्रभावकारितामा रहेका समस्याहरु बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> उच्च अदालत नियमावली, २०७३ को दफा ६६ को वाणिज्य इजलासको गठन सम्बन्धी व्यवस्था। मुलुकको आर्थिक विकास र वाणिज्य इजलासको सम्बन्ध उच्च अदालत वाणिज्य इजलासमा न्यायाधीशहरु तोकिने सम्बन्धमा रहेको अभ्यास। उच्च अदालत वाणिज्य इजलासको न्यायाधीशको क्षमता विकास सम्बन्धी उच्च अदालत वाणिज्य इजलासको बढ्दै गएको कार्यबोझ, जिम्मेवारी, कार्यबोझ, साधन र स्रोतको उपलब्धता उच्च अदालत वाणिज्य इजलासको काम कारवाहीमा भोग्नु परेका समस्याहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच उच्च अदालतको वाणिज्य इजलासको प्रभावकारितामा रहेका समस्याहरु बारे समुहगत छलफल गराई निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने। स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
१९	मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ र मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार मुद्दा डिसमिस हुने र तामेलीमा रहने अवस्थाको बारेमा समूहगत छलफल निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> डिसमिस हुने अवस्थाका सम्बन्धमा सामान्य परिचयात्मक प्रस्तुती देवानी मुद्दामा डिसमिस हुँदाको परिणाम फौजदारी मुद्दामा डिसमिस हुँदाको परिणाम माथिल्लो तहमा पुनरावेदन नै नलाग्ने मुद्दामा त्रुटी सच्याउने अधिकार अन्तर्गत निवेदन लाग्ने वा नलाग्ने सम्बन्धी मान्यता र अभ्याश पहिले हक नपुगेको अवस्थामा डिसमिस भएकोमा पछि हक पुग्ने भनेर अर्कोले पुन उजुर गरेको अवस्थामा के हुने? पहिले परेको जग्गा खिचोला मुद्दा डिसमिस भएको, पुनः सोही जग्गा खिचोला गरेको भनेर अर्को मुद्दा दायर गरेको अवस्था, (रामवहादुर वि बोध कुमार, ने.का.प., २०३९, पृ १८) वादीबाट पेश भएको लिखत प्रतिवादीलाई देखाउंदा जालसाजी भनी वयान गरेको र पछि तारेख छोडेको, सोही आधारमा मुद्दा डिसमिस गरेको अवस्था (लक्ष्मण वि वैजनाथ, ने.का.प. २०४० पृ ४३७) समेतका मुद्दालाई सन्दर्भ सामग्री बनाइ छलफल गराइने <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ र मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार मुद्दा डिसमिस हुने र तामेलीमा रहने अवस्थाको बारेमा समूहगत छलफल निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने। स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको समूहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
२०	उच्च अदालतले रिट निवेदनमा अन्तरिम आदेश जारी गरेको वा इन्कार गरेकोमा चित्त नबुझ्ने पक्षले सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दिन सक्ने वा नसक्ने प्रश्न र सोको कानुनी तथा सैद्धान्तिक आधारबारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> उच्च अदालतको रिट क्षेत्राधिकारको अन्तरिम आदेश उपर सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दिन सक्ने नसक्ने विषयमा कानूनी व्यवस्थाका बारेमा जानकारी गराउने। उच्च अदालतको रिट क्षेत्राधिकारको अन्तरिम आदेश उपर सर्वोच्च अदालतमा निवेदनका सन्दर्भमा देखिएका वर्तमान अभ्यास र त्यसले उब्जाएका जटिलताहरू। सर्वोच्च अदालतबाट सो सम्बन्धमा भएको रुलिङका बारेमा जानकारी गराउने <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरू बीच उच्च अदालतले रिट निवेदनमा अन्तरिम आदेश जारी गरेको वा इन्कार गरेकोमा चित्त नबुझ्ने पक्षले सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दिन सक्ने वा नसक्ने प्रश्न र सोको कानुनी तथा सैद्धान्तिक आधारबारे समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने। सहभागीहरूबाट प्रस्तुत भएको निष्कर्ष सहितको 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
२१	फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादीको नाममा अदालतबाट जारी भएको समाव्हानको म्याद भित्र उपस्थित हुन नआएको प्रतिवादी थाम्ने थमाउने म्याद समाप्त भएपछि उपस्थित हुन पाउने वा नपाउने? पाउने भए कहिलेसम्म पाउने? सोको तर्कसम्मत कानुनी आधार बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ५७ ५८ र ५९ समेतका व्यवस्थाहरु। • फौजदारी मुद्दामा स्वच्छ सुनुवाई र न्यायिक प्रकृत्यामा प्रतिवादीको सहभागिताको सन्दर्भमा समाहान म्याद नाघे पछि हाजिर गराउन मिल्ने नमिल्ने। • फौजदारी मुद्दामा अदालतबाट जारी पक्राउ पूर्जा, म्याद वा समाहान भित्र हाजिर नआई थाम्ने थमाउने म्याद समेत व्यतित गरिसके पछि आएको व्यक्ति लाई हाजिर गराउन मिल्ने नमिल्ने अबस्था के हो ? • वर्तमानमा रहेको अभ्यास र देखिएका समस्याहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादीको नाममा अदालतबाट जारी भएको समाव्हानको म्याद भित्र उपस्थित हुन नआएको प्रतिवादी थाम्ने थमाउने म्याद समाप्त भएपछि उपस्थित हुन पाउने वा नपाउने? पाउने भए कहिलेसम्म पाउने ? सोको तर्कसम्मत कानुनी आधार बारे समुहगत छलफल गराई निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण गराउने • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागिहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको समुहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
२२	फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादी दोषी ठहरेमा निजलाई पुनरावेदनको म्याद दिन पर्ने वा नपर्ने? म्याद पाउन नसकेको आधार देखाई निजले माथिल्लो तहको अदालतमा एक तह पुनरावेदन गर्न पाउने वा नपाउने? छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी फौजदारी संहिता, २०७४ को दफा १३२ को कानूनी व्यवस्था। • फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादी दोषी ठहरेमा निजलाई पुनरावेदनको म्याद दिन पर्ने वा नपर्ने? • म्याद नपाएको जिकिर लिई निजले माथिल्लो तहको अदालतमा एक तह पुनरावेदन गर्न पाउने कहिलेसम्म कायम रहेन? • वर्तमान समस्यामा फैसलाको सूचना वा जानकारी दिने सम्बन्धमा रहेको अभ्यास <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच समुहमा फौजदारी मुद्दामा फरार प्रतिवादी दोषी ठहरेमा निजलाई पुनरावेदनको म्याद दिन पर्ने वा नपर्ने? निजले पुनरावेदन म्याद पाउन नसकेको कारण देखाई माथिल्लो तहको अदालतमा एक तह पुनरावेदन दिन पाउने वा नपाउने के हो? सम्बन्धमा समुहमा छलफल गरी निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण गराउने। • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले गरेको निष्कर्ष सहितको समुहगत प्रस्तुती उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
२३	<p>विगो भराई कैद र विगो बमोजिम जरिवानाको सजाय हुने मुद्दामा धेरै प्रतिवादी रहेछन भने विगो र जरिवाना दामासाहीले हुने की जनही हुने साथै क्षतिपूर्ति शुल्क कसरी निर्धारण गर्ने?</p> <p>मुलुकी अपराधका संहिता २०७४, अपराध पीडित संरक्षण ऐन २०७५ र अन्य फौजदारी कानूनमा भएको व्यवस्था र सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त समेतको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने</p>	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी अपराधका संहिता, २०७४ ले विभिन्न अपराधमा धेरै प्रतिवादी भएको अवस्थामा विगो दामासाही हुने वा अलग अलग हुने सम्बन्धमा अंगालेको अवधारणा र कानूनी व्यवस्था। • अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ क्षतिपूर्ति शुल्क दामासाहीले बाडिने वा अलग अलग व्यहोर्नु पर्ने हो? • विशेष कानूनमा सो सम्बन्धमा गरेका कानूनी व्यवस्थाहरु मा भएको व्यवस्थाहरु। • सर्वोच्च अदालतबाट सो सम्बन्धमा प्रतिपादित सिद्धान्तहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच विगो भराई कैद र विगो बमोजिम जरिवानाको सजाय हुने मुद्दामा धेरै प्रतिवादी रहेछन भने विगो र जरिवाना दामासाहीले हुने की जनही हुने साथै क्षतिपूर्ति शुल्क कसरी निर्धारण गर्ने? सम्बन्धमा समुहगत छलफल गराई निष्कर्ष सहित सहभागीहरुलाई प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने । • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले निष्कर्ष सहितको गरेको समुहगत प्रस्तुती उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
२४	प्रारम्भिक सुनुवाई गर्दा शुरु अदालतले अधिकार क्षेत्र वा हदम्याद वा हकदैया रहेको भनी कारवाही अघि बढाउने आदेश गरेकोमा उक्त आदेश उपर उच्च अदालतमा परेको निवेदनमा सुनुवाई हुँदा शुरु आदेश बदर भएमा मुद्दाका पक्षलाई खारेजी फैसला उच्च अदालतले दिने वा शुरु अदालतले दिने वा के गर्ने ? छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रारम्भिक सुनुवाईको अवधारणा र उपादेयताका बारेमा संक्षिप्तमा जानकारी। • मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ दफा १३१, १३१, १३३, १३४ र १५७ को व्यवस्थाहरु। • मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ दफा ५१ • संहिता अन्तर्गतका प्रारम्भिक सुनुवाईका सम्बन्धमा वर्तमानको अभ्यास र प्रयोगको अवस्था • प्रारम्भिक सुनुवाई सम्बन्धमा व्यवहारमा देखिएका जटिलताहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच प्रारम्भिक सुनुवाई गर्दा शुरु अदालतले अधिकार क्षेत्र वा हदम्याद वा हकदैया रहेको भनी कारवाही अघि बढाउने आदेश गरेकोमा उक्त आदेश उपर उच्च अदालतमा परेको निवेदनमा सुनुवाई हुँदा शुरु आदेश बदर भएमा मुद्दाका पक्षलाई खारेजी फैसला उच्च अदालतले दिने वा शुरु अदालतले दिने वा के गर्ने ? सम्बन्धमा समस्यामूलक छलफल गराई समुहगत प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने। • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले प्रस्तुत भएको निष्कर्ष सहितको समुहगत प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
२५	कसूरदार जिवित रहेसम्म कैद हुने कसूरमा षडयन्त्र वा दुरुत्साहन वा मतियार वा बालबालिका समेत संलग्न रहेछन भने त्यस्ता कसूरदारलाई कानुन बमोजिम खण्डे सजाय के निर्धारण आधारमा गर्ने? छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा ४१, ४२ र ४५ • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को व्यवस्था • सजाय निर्धारण मापदण्डले निर्धारण गरेका व्यवस्थाहरु। • बाल न्याय प्रणाली र विद्यमान कानूनी व्यवस्था बीच भएको विरोधाभाष <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच कसूरदार जिवित रहेसम्म कैद हुने कसूरमा षडयन्त्र वा दुरुत्साहन वा मतियार वा बालबालिका समेत संलग्न रहेछन भने त्यस्ता कसूरदारलाई कानुन बमोजिम खण्डे सजाय के निर्धारण आधारमा गर्ने? छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतिकरण गराउने। • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
२६	साबिक मुलुकी ऐनको ज क को महलको ९क नंमा अपराधिकरण गरिएको बाल यौन दुराचार (पेडो फाएल) को कसूरलाई मुलुकी अपराध संहिताले निरपराधिकरण (De-criminalize) गरेको हो ? होइन, यदि होइन भने मुलुकी अपराध संहिताको दफा २२५ मा रहेको बाल यौन दुरपयोग वा दफा २२६ मा रहेको अप्राकृतिक मैथुन कुन अपराध अन्तर्गत यसलाई निरन्तरता दिएको मात्रै ? अपराधका तत्व र हुने सजायको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • यौन दुराचार (पेडो फाएल) को कसूरको संक्षिप्तमा अवधारणा । • मुलुकी ऐनको जवरजस्ती करणीको महलको ९क नंमा अपराधिकरण गरिएको बाल यौन दुराचार (पेडो फाएल) को कसूरलाई मुलुकी अपराध संहिताले निरपराधिकरण (De-criminalize) गरेको हो ? होइन • मुलुकी अपराध संहिताको दफा २२५ मा रहेको बाल यौन दुरपयोग सम्बन्धी व्यवस्था • मुलुकी अपराध संहिताको दफा २२५ को दफा २२६ मा रहेको अप्राकृतिक मैथुन कुन अपराधले पेडो फाएललाई समेटेको अबस्था हो ? होइन । • व्यवहारमा देखिएका समस्याहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच पेडो फाएलको कसूरलाई मुलुकी अपराध संहिताले निरपराधिकरण गरे नगरेको सन्दर्भ र मुलुकी अपराध संहिताको दफा २२५ मा रहेको बाल यौन दुरपयोग वा दफा २२६ मा रहेको अप्राकृतिक मैथुन कुन अपराध अन्तर्गत यसलाई समेटेको वा नसमेटेको अबस्थाका बारेमा समुहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुतीकरण गराउने । • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण । 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
२७	अपराध संहिता र विशेष ऐनको अन्तरसम्बन्धबारे चर्चा गर्दै कुनै विशेष ऐनमा कुनै कसूरको आपराधिक षडयन्त्र गर्ने वा दुरुत्साहन दिने वा मतियार हुने व्यक्तिलाई सजायको व्यवस्था नगरिएकोमा अपराध संहितामा भएको सामान्य व्यवस्था अनुरूप सजायको मागदावी लिन र सजाय गर्न मिल्छ वा मिल्दैन समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी अपराध संहिता र विशेष ऐनको अन्तरसम्बन्धबारे संक्षिप्त जानकारी। • कुनै विशेष ऐनमा कुनै कसूरको आपराधिक षडयन्त्र गर्ने वा दुरुत्साहन दिने वा मतियार हुने व्यक्तिलाई सजायको व्यवस्था नगरिएकोमा अपराध संहितामा भएको सामान्य व्यवस्था अनुरूप सजायको मागदावी लिन र सजाय गर्न मिल्छ वा मिल्दैन (जस्तै विषफोटक पदार्थ ऐन, २०४६ को व्यवस्था) लगायतका व्यवस्थाहरू। <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच कुनै विशेष ऐनमा कुनै कसूरको आपराधिक षडयन्त्र गर्ने वा दुरुत्साहन दिने वा मतियार हुने व्यक्तिलाई सजायको व्यवस्था नगरिएकोमा अपराध संहितामा भएको सामान्य व्यवस्था अनुरूप सजायको मागदावी लिन र सजाय गर्न मिल्छ वा मिल्दैन भन्ने समस्याका बारेमा समूहमा छलफल गराई समूहगत रूपमा निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण गराउने • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले समूहगत रूपमा गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
२८	न्यायिक प्रक्रियामा उपस्थित हुने साक्षीको संरक्षणको आवश्यकता, प्रचलित कानूनमा साक्षी संरक्षणको सम्बन्धमा रहेका व्यवस्थाहरू र यस सम्बन्धमा रहेका चुनौतिको बारेमा समूहगत छलफल।	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • न्यायिक प्रक्रियामा उपस्थित हुने साक्षीको संरक्षणको आवश्यकता, • पीडित साक्षीको संरक्षणका लागि जारी हुने अन्तरिम आदेश सम्बन्धी अपराध संहिताको दफा ४८ को व्यवस्था। • अदालत व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ मा रहेका व्यवस्थाहरू। • मुलुकी फौजदारी कार्यविधिको दफा ११३, ११४ र अन्य व्यवस्थाहरू • पीडित साक्षी संरक्षणको सम्बन्धमा रहेका व्यवस्थाहरू अपराधका पीडितको संरक्षण ऐन, २०७५ को व्यवस्था • यस सम्बन्धमा रहेका चुनौतिको बारेमा सामान्य जानकारी गराउने <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच न्यायिक प्रक्रियामा उपस्थित हुने साक्षीको संरक्षणको आवश्यकता, प्रचलित कानूनमा साक्षी संरक्षणको सम्बन्धमा रहेका व्यवस्थाहरू र यस सम्बन्धमा रहेका चुनौतिको बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने। • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
२९	संघीय संरचनाको उच्च अदालतसंगको सम्बन्ध र नयाँ संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा उच्च अदालतले निर्वाह गर्न सक्ने भूमिका बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> संघीय शासन प्रमाणको संक्षिप्त अवधारणा र अधिकारहरूको विभाजन नेपालको संविधान (२०७२) ले अंगालेको संघीय शासनको संरचना भित्र उच्च अदालतको वर्तमान अवस्था स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले अंगालेको सरकार सञ्चालनको अवधारणा र स्थानीय न्यायिक निकायहरू संघीय संरचनामा नेपालको न्यायपालिका र न्यायिक निकायहरू संघीय संरचनामा उच्च अदालतको भूमिका। न्यायाधीशहरूको तेश्रो राष्ट्रिय सम्मेलनले पारित गरेका प्रस्तावहरू <p>समूहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरू बीच संघीय संरचनाको उच्च अदालतसंगको सम्बन्ध र नयाँ संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा उच्च अदालतले निर्वाह गर्न सक्ने भूमिका बारेमा समूहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतिकरण गराउने स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले समूहमा गरेको निष्कर्ष 	१ घण्टा ३० मिनेट	समूहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
३०	अभियुक्तलाई हुने सजायमा छुट दिने सम्बन्धमा मुलुकी अपराध संहिताको दफा ४७ मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिताको दफा ३३ र विशेष ऐनमा रहेको व्यवस्था उपर छलफलको कानूनी व्यवस्थाका बारेको प्रभावकारीता बारेमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> अभियुक्तलाई हुने सजायमा छुट दिने सम्बन्धमा सामान्य जानकारी। मुलुकी अपराध संहिताको दफा ४७ र मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिताको दफा ३३ तथा विशेष ऐनमा रहेको व्यवस्थाहरू सजायमा पूर्ण वा आंशिक छुटका न्यायिक आधारहरू। सजायमा छुट सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रयोग र प्रभावकारीता बारे छलफल <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरू बीच अभियुक्तलाई हुने सजायमा छुट दिने सम्बन्धमा मुलुकी अपराध संहिताको दफा ४७ मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिताको दफा ३३ र विशेष ऐनमा रहेको व्यवस्था उपर छलफलको कानूनी व्यवस्थाका बारेको प्रभावकारीता बारेमा छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने। स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले समुहमा गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
३१	कानुनी रूपमा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरको पहिचान कसरी गर्ने ? विद्यमान कानून र सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित नजीरको आधारमा छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने । सत्र संचालनको रूपरेखा	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • कानुनी रूपमा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरको अवधारणा । • कानुनी रूपमा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरको पहिचान गर्ने आधारहरु । • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७६ को दफा ६७ र लिखतहरुको गोप्यता सम्बन्धी ऐन, २०३९ को दफा १२ र मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण ऐनको दफा २२ • मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को नैतिक पतन देखिने फौजदारि कसूरको दावी लिन सक्ने व्यवस्था । • सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्तहरु • ने.का.प. २०३० नि. नं. ७७४ • ने.का.प. २०६७ नि. नं. ८५०७ • ने.का.प. २०७३ नि. नं. ९७०६ <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच कानुनी रूपमा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरको पहिचान कसरी गर्ने सम्बन्धमा विद्यमान कानूनी व्यवस्था र सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्तहरुको परिप्रेक्ष्यमा प्रस्तुतीकरण गराउने । • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण पृष्ठपोषण । 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
३२	अनुसन्धानको क्रममा लिएको धरौटी वा जमानतको फुकुवा वा समायोजन तथा अनुसन्धानको क्रममा रोक्का राखिएको प्रतिवादीको सम्पत्तिको फुकुवा सम्बन्धमा रहेको कानुनी व्यवस्था र यस सम्बन्धमा रहेका समस्याहरु बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> अनुसन्धानको क्रममा लिएको धरौटी वा जमानतको समायोजन वा फुकुवाको सन्दर्भ मु फौ का संहिता ३२ १३ को व्यवस्था विदेशी विनियम नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को दफा १७ (१०) को व्यवस्था राजस्व चुहावट नियन्त्रण ऐन, २०५२ को थुनछेक सम्बन्धी व्यवस्था। विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा ७ को थुनछेक सम्बन्धी व्यवस्था <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच अनुसन्धानको क्रममा लिएको धरौटी वा जमानतको समायोजनका सम्बन्धमा भएका कानूनी व्यवस्था र न्यायिक अभ्यासहरु बीचको तालमेल भए नभएको सम्बन्धमा समस्यामूलक प्रस्तुतीकरण गराउने स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
३३	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १५५ बमोजिमको सुविधा प्रदान गर्ने शर्त र प्रकृयाबारे छलफल गरी यसलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक उपाय बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने ।	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १५५ व्यवस्थाको विधिशास्त्रीय मान्यता । • सो बमोजिमको सुविधा प्रदान गर्ने पूर्वशर्त र कार्यविधिगत व्यवस्थाहरू । • सो व्यवस्थाको प्रभावकारी र वास्तविक प्रयोगका लागि के के उपायहरू हुन सक्दछन् । • सर्वोच्च अदालतबाट भएको परिपत्र र वर्तमानमा न्यायिक अभ्यासमा देखिएका समस्याहरू <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरू बीच मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १५५ बमोजिमको सुविधा प्रदान गर्ने शर्त र प्रकृयाबारे छलफल गरी यसलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक उपाय बारे समुहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण गराउने • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरूले गरेको निष्कर्ष सहितको गरेको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण । 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
३४	नाबालक प्रतिवादीलाई पुर्पक्षको क्रममा वा फैसला हुँदा दोषी ठहरेकोलाई सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन अवस्था बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> नाबालक प्रतिवादीलाई बाल सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने व्यवस्थाको प्रयोजन र अवधारणा। नाबालक प्रतिवादीलाई बाल सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने शर्त, अवस्था र कार्यविधि कुन हो र के कस्ता प्रकृतिका मुद्दामा सोको प्रयोग हुन सक्दछ? बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा २४ र दफा ३६ का व्यवस्था र तिनको प्रयोग। नाबालक प्रतिवादीलाई बाल सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने व्यवस्थाको अभ्यासमा देखिएका समस्याहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच नाबालक प्रतिवादीलाई पुर्पक्षको क्रममा वा फैसला हुँदा दोषी ठहरेकोलाई सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन अवस्था बारे छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
३५	नाबालक प्रतिवादीलाई पुर्पक्षको क्रममा वा फैसला हुँदा दोषी ठहरेकोलाई सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन अवस्था बारे छलफल गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्ने	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> नाबालक प्रतिवादीलाई बाल सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने व्यवस्थाको प्रयोजन र अवधारणा। नाबालक प्रतिवादीलाई बाल सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने शर्त, अवस्था र कार्यविधि कुन हो र के कस्ता प्रकृतिका मुद्दामा सोको प्रयोग हुन सक्दछ? बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा २४ र दफा ३६ का व्यवस्था र तिनको प्रयोग। नाबालक प्रतिवादीलाई बाल सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने व्यवस्थाको अभ्यासमा देखिएका समस्याहरु <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागीहरु बीच नाबालक प्रतिवादीलाई पुर्पक्षको क्रममा वा फैसला हुँदा दोषी ठहरेकोलाई सुधार गृहमा नपठाई अभिभावकको जिम्मा लगाउने कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन अवस्था बारे छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतीकरण गराउने। स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको प्रस्तुतीकरण उपर पृष्ठपोषण। 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरु	समय	प्रशिक्षण विधि
३६	पुनरावेदन नगर्ने प्रतिवादीको हकमा शुरु फैसला परिक्षण गर्न सकिने कानुनी आधार र औचित्य बारे।	<p>स्रोत व्यक्तिबाट देहायका विषयवस्तुमा प्रकाश पार्नुपर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • पुनरावेदनको हक र परित्यागको सिद्धान्त। • पुनरावेदको हक परित्याग र Miscarriage of Justice को अन्तर सम्बन्ध। • पुनरावेदन नगर्ने प्रतिवादीको हकमा शुरु फैसला परिक्षण गर्न सकिने सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त <p>समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • सहभागीहरु बीच पुनरावेदन नगर्ने प्रतिवादीको हकमा शुरु फैसला परिक्षण गर्न सकिने कानुनी आधार र औचित्य बारेमा समुहगत छलफल गरी निष्कर्ष सहित प्रस्तुतिकरण गराउने। • स्रोत व्यक्तिबाट सहभागीहरुले गरेको निष्कर्ष सहितको 	१ घण्टा ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

Part 4
Drafting Sessions (Decisions and Orders etc.)

Module 1: Drafting of Decisions and Orders (Civil Case)

सत्र	विषय/शिर्षक	समेतिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १५६ र १५७ बमोजिम मातहतको न्यायिक निकायबाट भएको अन्तरकालीन आदेश उपर परेका निवेदनमा गरिने आदेशको लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १५६ र १५७ बमोजिम मातहतको न्यायिक निकायबाट भएको अन्तरकालीन आदेश उपर परेका निवेदनमा गरिने आदेशको लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १५६ र १५७ बमोजिम मातहतको न्यायिक निकायबाट भएको अन्तरकालीन आदेश उपर परेका निवेदनमा गरिने आदेशको लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
२	देवानी मुद्दामा प्रत्यर्थी झिकाउन गरिने आदेशको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई देवानी मुद्दामा शुरु तहबाट फैसला भएको मिसिल उपलब्ध गराई प्रत्यर्थी झिकाउने आदेश लेखनको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको आदेश उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

सत्र	विषय/शिर्षक	समेतिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
३	प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने देवानी मुद्दामा फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने देवानी मुद्दामा फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास लेखनको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको आदेश उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
४	व्यक्तिवादी देवानी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्णपाठ तयार गर्ने अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई व्यक्तिवादी देवानी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्णपाठ लेखन अभ्यास गराउने 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको आदेश उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
५	नेपाल सरकारवादी हुने देवानी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्णपाठ तयार गर्ने अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई नेपाल सरकारवादी हुने देवानी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्णपाठ तयार गर्ने अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको आदेशको स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
६	तपसिल खण्ड लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई देवानी मुद्दाको फैसलाको तपसील खण्ड लेखनको अभ्यास गराउने 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको आदेशको स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
७	देवानी र फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा गरिने तोक आदेश सम्बन्धी अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई देवानी र फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा गरिने तोक आदेश सम्बन्धी अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको देवानी र फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा गरिने तोक स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
८	देवानी मुद्दा मुलतबी राख्दा र मुलतबी बाट जगाउदा तयार गरिने आदेश लेखनको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई देवानी मुद्दा मुलतबी राख्दा र मुलतबी बाट जगाउदा तयार गरिने आदेश लेखनको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको देवानी मुद्दा मुलतबी राख्दा र मुलतबी बाट जगाउदा तयार गरिने आदेश लेखनको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
९	निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तरिम आदेशको लेखन सम्बन्धी अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तरिम आदेशको लेखन सम्बन्धी अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तरिम आदेश उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
१०	निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तरिम आदेशको लेखन सम्बन्धी अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
	गरिने अन्तरिम आदेशको लेखन सम्बन्धी अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको निषेधाज्ञा/उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन सन्दर्भमा जारी गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तरिम आदेश उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
११	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १७६ बमोजिम पेटबोलीको मानिस बुझ्ने सम्बन्धमा गरिने आदेश लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिताको दफा १७६ बमोजिम पेटबोलीको मानिस बुझ्ने सम्बन्धमा गरिने आदेश लेखन अभ्यास गराउने। प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ७३ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेशको लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
१२	देवानी मुद्दामा प्रारम्भीक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवेदनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा ७३ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेशको लेखन अभ्यास लेखन अभ्यास। प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको देवानी मुद्दामा प्रारम्भीक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवेदनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	६० मिनेट	
१३	देवानी र फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई देवानी र फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल,

सत्र	विषय/शिर्षक	समेतिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
	लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको देवानी र फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण 	३० मिनेट	अन्तरक्रिया

Module 2: Drafting of Decision and Orders Criminal Law

१	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ७३ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेशको लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ७३ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेशको लेखन अभ्यास गराउने। प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ७३ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेशको लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 		समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
२	फौजदारी मुद्दामा प्रत्यर्थी झिकाउन गरिने आदेशको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई फौजदारी मुद्दामा प्रत्यर्थी झिकाउन गरिने आदेश लेखनको अभ्यास प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको फौजदारी मुद्दामा प्रत्यर्थी झिकाउन गरिने आदेशको अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	६० मिनेट ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
३	सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा कसूर ठहर र सजाय निर्धारण गरेको फैसला लेखनको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा कसूर ठहर र सजाय निर्धारण गरेको फैसला लेखनको अभ्यास गराउने। प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा कसूर ठहर र सजाय निर्धारण गरेको फैसला लेखनको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 		समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
४	प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने फौजदारी मुद्दाको फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने फौजदारी मुद्दाको फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास। प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको प्रत्यर्थी झिकाउन नपरी सुरु सदर हुने फौजदारी मुद्दाको फैसलाको पूर्ण पाठ तयार गर्ने अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	६० मिनेट ३० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
५	दुनियावादी फौजदारी मुद्दामा तयार गरिने	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई दुनियावादी फौजदारी मुद्दामा तयार गरिने फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल,

	फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास ।	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको दुनियावादी फौजदारी मुद्दाको फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण । 	३० मिनेट	अन्तरक्रिया
६	फौजदारी मुद्दामा प्रारम्भिक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवदेनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई फौजदारी मुद्दामा प्रारम्भिक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवदेनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास गराउने । प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको फौजदारी मुद्दामा प्रारम्भिक सुनुवाईको आदेश उपर परेका निवदेनमा उच्च अदालतबाट हुने आदेश लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण । 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
७	शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा गरिने थुनछेक आदेशको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा गरिने थुनछेक आदेशको अभ्यास गराउने । प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा गरिने थुनछेक आदेशको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण । 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
८	शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा पुर्व सुनुवाई छलफल र प्रमाण मुकरर आदेश लेखनको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावटसम्बन्धी मुद्दामा पुर्व सुनुवाई छलफल र प्रमाण मुकरर आदेश लेखनको अभ्यास गराउने प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावटसम्बन्धी मुद्दामा पुर्व सुनुवाई छलफल र प्रमाण मुकरर आदेश लेखनको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण । 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया

९	शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावटसम्बन्धी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको शुरु अधिकार क्षेत्रका बैकिङ्ग कसूर वा राजश्व चुहावटसम्बन्धी मुद्दामा गरिने फैसलाको पूर्ण पाठ लेखनको अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
१०	फौजदारी मुद्दामा तपसिल खण्ड लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई फौजदारी मुद्दामा तपसिल खण्ड लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको फौजदारी मुद्दामा तपसिल खण्ड लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
११	फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा दिइने तोक आदेश सम्बन्धी अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा दिइने तोक आदेश सम्बन्धी अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको फौजदारी मुद्दाको मिलापत्रमा दिइने तोक आदेशसम्बन्धी अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण 	३० मिनेट	
१२	फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यास। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको फौजदारी मुद्दामा मुद्दा फिर्ताको लागि दिइने अनुमति आदेश लेखनको अभ्यासमा स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

१३	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १३७ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेश अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> • तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १३७ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेश अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १३७ बमोजिमको निवेदन उपरको आदेश अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

Module 3: Drafting Decisions and Orders (Writ Jurisdiction)

१	रिटमा कारण देखाउ र अन्तरिम आदेश आदेश लेखन सम्बन्धी अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई रिटमा कारण देखाउ र अन्तरिम आदेश आदेश लेखन सम्बन्धी अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको रिटमा कारण देखाउ र अन्तरिम आदेश आदेश लेखन सम्बन्धी अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
२	रिट क्षेत्राधिकार अन्तर्गतका निवेदनहरूमा जारी गरिने अन्य आदेशहरू र अन्तिम आदेशको लेखन अभ्यास।	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई रिट क्षेत्राधिकार अन्तर्गतका निवेदनहरूमा जारी गरिने अन्य आदेशहरूको लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको रिट क्षेत्राधिकार अन्तर्गतका निवेदनहरूमा जारी गरिने अन्य आदेशहरू र अन्तिम आदेशको लेखन अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

Module 4: Drafting of Order and Judgment in Miscellaneous

१	न्यायाधीशहरू समक्ष राय बाझी भई तेस्रो न्यायाधीश समक्ष पेश गर्ने फैसला लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई न्यायाधीशहरू समक्ष राय बाझी भई तेस्रो न्यायाधीश समक्ष पेश गर्ने फैसला लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको न्यायाधीशहरू समक्ष राय बाझी भई तेस्रो न्यायाधीश समक्ष पेश गर्ने फैसला लेखन अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
२	उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा गरिने कारण देखाउ र प्रारम्भिक आदेश लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा गरिने कारण देखाउ र प्रारम्भिक आदेश लेखन अभ्यास। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
३	उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउ भन्ने कम्पनी ऐन अन्तर्गतको मुद्दामा अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

४	दामाशाहीको प्रक्रिया प्रारम्भ गरी पाउँ भन्ने मुद्दामा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्य आदेशहरूको अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> • तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई दामाशाहीको प्रक्रिया प्रारम्भ गरी पाउँ भन्ने मुद्दामा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्य आदेशहरूको लेखन अभ्यास गराउने • प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको दामाशाहीको प्रक्रिया प्रारम्भ गरी पाउँ भन्ने मुद्दामा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्य आदेशहरूको अभ्यास लेखन अभ्यास स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 		समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
५	दामाशाहीको प्रक्रियामा गरिने विभिन्न आदेशहरूको अभ्यास।	<ul style="list-style-type: none"> • तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई दामाशाहीको प्रक्रियामा गरिने विभिन्न आदेशहरूको लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको दामाशाहीको प्रक्रियामा गरिने विभिन्न आदेशहरूको लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
६	मध्यस्थ नियुक्ति गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम आदेशको लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> • तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मध्यस्थ नियुक्ति गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम आदेशको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको मध्यस्थ नियुक्ति गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम आदेश लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	
७	मध्यस्थको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम निर्णयको लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> • तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई मध्यस्थको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम निर्णयको अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको मध्यस्थको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा गरिने प्रारम्भिक आदेश र अन्तिम निर्णयको अभ्यास मूल्याङ्कन गर्न लगाई सो उपर पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

८	निर्वाचन बदर मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास	<ul style="list-style-type: none"> • तालिमका प्रत्येक सहभागीलाई निर्वाचन बदर मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास गराउने। 	६० मिनेट	समुहगत छलफल, अन्तरक्रिया
		<ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक सहभागीले तयार गरेको निर्वाचन बदर मुद्दामा गरिने कारण देखाउ आदेश र अन्तिम फैसलाको लेखन अभ्यास उपर स्रोत व्यक्तिबाट मूल्याङ्कन सहित पृष्ठपोषण। 	३० मिनेट	

Part 5: Internship and Court Observation

सत्र	विषय/शिर्षक	समेटिने विषयहरू	समय	प्रशिक्षण विधि
१	विदेशी अदालतहरूको अवलोकन/अध्ययन भ्रमण	<ul style="list-style-type: none"> • यस कार्यक्रम अन्तर्गत सहभागीहरूलाई एशियाका अनुकरणीय मानिएका अदालतहरूको भ्रमणमा लागिने छ। यस्तो भ्रमणको लागि खास गरेर भारत, सिङ्गापुर, फिलिपिन्स, दक्षिणकोरिया, जापान, मलेशिया र थाइलेण्डलाई प्राथमिकतामा राखिने छ। विदेशी अदालतहरूको भ्रमणका क्रममा देहायको विषयहरूमा अवलोकन गराइने छ: <ul style="list-style-type: none"> ▪ मुद्दा व्यवस्थापनको आधुनिक प्रणाली ▪ इजलाश व्यवस्थापन ▪ वहश व्यवस्थापन ▪ समय व्यवस्थापन ▪ फैसला लेखन ▪ फैसला कार्यान्वयन ▪ मेलमिलाप पद्धतिको प्रयोग ▪ न्यायाधीशको पहलमा गरिने मेलमिलाप ▪ अदालतको मर्यादा कायम गराउने विषय ▪ अदालत व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको प्रयोग • उपर्युक्त विषयमा अध्ययन-अवलोकन गरेर फर्केपछि प्रत्येक सहभागीले अनिवार्य रूपमा अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी प्रतिष्ठानमा गठित प्यानेल समक्ष प्रस्तुती गर्नुपर्नेछ 		

२	स्वदेशी अदालतहरूको अवलोकन/अध्य यन भ्रमण	<ul style="list-style-type: none"> • यस कार्यक्रम अन्तर्गत सहभागीहरूलाई समूह बनाई कुनै उच्च अदालत भएको मुकाममा स्थलगत भ्रमणका लागि लगिने छ। भ्रमणका क्रममा कम्तिमा १ दिन रजिष्ट्रार र कर्मचारीहरूसंग अन्तरक्रिया गराई व्यवस्थापन तहको समस्या र मुद्दा दर्ता देखि फैसला सम्मका कार्यविधिगत विषयहरूमा छलफल गर्ने अवसर उपलब्ध गराइने छ। भ्रमणका क्रममा कम्तिमा १२ दिन अदालतका न्यायाधीशज्यूहरूसंग इजलाश मै बसाइ इजलाश संचालन प्रक्रिया, वहश व्यवस्थापन, आदेश र फैसला लेखन, संयुक्त इजलाशमा सहमति निर्माणको प्रक्रिया, पेशीमा चढेका मिसिलहरूको अध्ययन गराइ आफूले भविष्यमा गर्नु पर्ने काम र भूमिकाका सन्बन्धमा परिचित हुने अवसर उपलब्ध गराइने छ। भ्रमणको १ दिन सम्बन्धित उच्च अदालत न्याय क्षेत्रका सरोकारवाला निकायहरू जस्तै: वार, प्रहरी, सरकारी वकीलहरूसंग अन्तरक्रिया गर्ने अवसर प्रदान गरी न्याय सम्पादनमा तिनीहरूको भूमिका र न्यायाधीशहरूबाट तिनीहरूले गर्ने अपेक्षा बुझ्ने मौका प्रदान गरिने छ। • भ्रमणबाट फर्केपछि सहभागीहरूले अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी प्रतिष्ठानबाट गठित प्यानेल समक्ष प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ । 		
---	--	---	--	--